

Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol £10,000 i £250,000

[See all updates](#)

Rydym yn ariannu prosiectau sy'n cysylltu pobl a chymunedau â threftadaeth genedlaethol, rhanbarthol a lleol y DU.

Diweddarwyd y dudalen ddiwethaf: 22 Ionawr 2025

Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yw ein rhaglen ariannu ar gyfer pob math o brosiect treftadaeth yn y DU.

Defnyddiwch yr arweiniad hwn i wneud cais am grantiau rhwng £10,000 a £250,000.

Cynnwys canllawiau

1. [Trosolwg](#)
2. [Yr hyn a ariannwn](#)
3. [Pwy all ymgeisio?](#)
4. [Sut i wneud cais](#)
5. [Dogfennau ategol](#)
6. [Sut y byddwn yn asesu'ch cais](#)
7. [Caffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth](#)
8. [Grantiau cymunedol](#)
9. [Gofynion cyfreithiol a pholisi](#)
10. [Cysylltwch â ni](#)
11. [Diweddariadau i'r arweiniad](#)

1. Trosolwg

Ai hon yw'r rhaglen iawn i chi?

- A yw eich sefydliad eisiau gofalu am dreftadaeth a'i chynnal yn y DU?
- A fydd eich prosiect treftadaeth yn para ddim mwy na phum mlynedd?
- A oes angen grant rhwng £10,000 a £250,000 arnoch?
- A ydych yn sefydliad nid-er-elw, yn berchennog preifat ar ased treftadaeth neu'n bartneriaeth?
- A yw eich prosiect yn cymryd ein pedair egwyddor fuddsoddi i ystyriaeth?

Os gwnaethoch chi ateb yn gadarnhaol i'r cwestiynau hyn, mae'n bosibl bod Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yn addas i chi.

Remote video URL

Rydym wedi ymgorffori cynnwys o YouTube yma. Gan y gall YouTube gasglu data personol ac olrhain eich ymddygiad gwyllo, byddwn ond yn llwytho'r fideo ar ôl i chi gydsynio i'w defnydd o gwcis a thechnolegau tebyg fel y disgrifir yn eu polisi preifatrwydd. Byddwn hefyd yn gosod cwci i gofio eich dewis.

Ydw, rwy'n cytuno [Gwyliwch ar YouTube](#)

Ein hegwyddorion buddsoddi

Mae pedair [egwyddor fuddsoddi'n](#) llywio ein holl benderfyniadau gwneud grantiau o dan ein strategaeth 10 mlynedd, Treftadaeth 2033:

- achub treftadaeth
- diogelu'r amgylchedd
- cynhwysiad, mynediad a chyfranogiad
- cynaladwyedd sefydliadol

Mae'n rhaid i chi gymryd pob un o'r pedair egwyddor hyn i ystyriaeth yn eich cais. Eich cyfrifoldeb chi yw penderfynu ar gryfder y ffocws a'r pwyslais ar bob egwyddor, a dangos hynny.

Bydd yr egwyddorion buddsoddi, a'n [mentrau strategol](#), yn ein helpu i gyflawni ein huchelgeisiau i werthfawrogi a gofalu am dreftadaeth a'i chynnal ar gyfer pawb yn y dyfodol.

Pethau y mae angen i chi eu gwybod

- Mae'n rhaid peidio â dechrau ar ein prosiect cyn i ni wneud penderfyniad.
- Does dim terfyn amser felly gallwch wneud cais pryd bynnag y byddwch yn barod.
- Gallwch gael cyngor ar eich prosiect cyn i chi wneud cais trwy gyflwyno [Ymholiad Prosiect](#) dewisol.
- Unwaith y byddwn wedi derbyn eich cais a'r holl ddogfennau ategol cywir, byddwn yn asesu eich cais ac yn ceisio rhoi penderfyniad i chi ymhen wyth wythnos.
- Fel arfer mae taliadau ar gyfer y lefel grant hon yn cael eu gwneud mewn tri cham: 50% ymlaen llaw, 30% ymlaen llaw, ac yna 20% mewn ôl-daliadau.
- Rydym yn darparu llawer o [arweiniad arfer da](#). Gallwch ddarllen yr arweiniad sy'n berthnasol i chi i'ch helpu i ddatblygu a rheoli eich prosiect.

[Yn ôl i'r brig](#)

2. Yr hyn a ariannwn

Rydym yn ariannu prosiectau sy'n gwerthfawrogi, yn cynnal ac yn gofalu am dreftadaeth i bawb ar draws y DU, nawr ac yn y dyfodol.

Gall treftadaeth olygu pethau gwahanol i bobl wahanol. Gall fod yn unrhyw beth o'r gorffennol yr ydych yn ei werthfawrogi ac eisiau ei drosglwyddo i genedlaethau'r dyfodol.

Gallai hyn gynnwys natur a chynefinoedd, adeiladau ac amgylcheddau hanesyddol, neu ddiwylliannau, traddodiadau ac atgofion pobl. Archwiliwch yr [ystod eang o fathau o dreftadaeth](#) y gallai eich prosiect eu cynnwys.

Rydym yn ariannu prosiectau sydd:

- yn canolbwyntio'n glir ar dreftadaeth - gall hyn fod yn dreftadaeth genedlaethol, rhanbarthol neu leol yn y DU
- yn cymryd y pedair egwyddor fuddsoddi i ystyriaeth
- yn cynnwys cynllun clir gyda dechrau, canol a diwedd diffiniedig
- heb ddechrau eto
- yn gallu dangos yr angen am fuddsoddiad gan y Loteri Genedlaethol

Mae'n bwysig cynllunio eich prosiect yn ofalus, gan gynnwys costau, amserlenni a derbyn cymorth ar gyfer eich prosiect cyn i chi ddechrau llenwi cais. Bydd yr arweiniad isod yn eich helpu i feddwl am yr hyn y dylech ei gynnwys yn eich prosiect a'r costau y gallwn eu talu.

Gall ein grantiau treftadaeth gefnogi [ystod eang o weithgareddau](#) a chostau prosiect uniongyrchol, megis:

- treuliau gwirfoddolwyr, swyddi staff newydd a chostau hyfforddi
- gwaith cyfalaf, atgyweirio, cynnal a chadw a chadwraeth
- ffioedd proffesiynol, costau digwyddiadau a gweithgareddau i gryfhau eich sefydliad
- caffael treftadaeth a chostau sy'n gysylltiedig â'r hyn sy'n cael ei brynu
- costau i ymuno â Fit for the Future, rhwydwaith cynaladwyedd amgylcheddol DU gyfan

Ni allwn dalu costau presennol nac unrhyw weithgaredd sydd wedi digwydd cyn i'r grant gael ei ddyfarnu, nac unrhyw beth sy'n hyrwyddo achos neu gredoau sefydliadau gwleidyddol neu ffydd.

Ni fyddwn yn cefnogi prosiectau sy'n cynnwys gosod glaswellt neu blanhigion artiffisial, fodd bynnag caniateir arwynebau diogelwch chwarae arbenigol ac arwynebau chwaraeon proffesiynol.

Iaith Gymraeg

Os bydd eich prosiect yn digwydd yng Nghymru, mae'n rhaid i chi ystyried y Gymraeg ym mhob agwedd o'ch gwaith. Dywedwch wrthym sut y byddwch chi'n hyrwyddo ac yn cefnogi'r Gymraeg ac yn adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru.

Gwnewch yn siŵr bod cyfieithu wedi'u cynnwys yn eich cynllun prosiect a chyllideb eich prosiect o dan y categori costau 'Arall' yn adran costau prosiect y cais.

Am ragor o wybodaeth gweler ein [Harweiniad prosiect dwyieithog yng Nghymru](#).

Hyrwyddo a chydabod ariannu

Mae cydnabod eich grant gan y Gronfa Treftadaeth yn rhan bwysig o'ch prosiect. Dyma'ch cyfle i ddangos sut mae arian y Loteri Genedlaethol yn cael ei ddefnyddio i gefnogi treftadaeth yn y DU, ac i ddiolch yn gyhoeddus i chwaraewyr y Loteri Genedlaethol am wneud eich prosiect yn bosibl.

Bydd cynllunio'n gynnar, a dyrannu cyllideb briodol, yn eich helpu i fodloni ein gofynion a chydabod eich grant mewn ffyrdd sy'n greadigol ac yn addas ar gyfer eich prosiect.

Rydym yn eich annog i ddatblygu cynigion neu ddirwyddiadau hyrwyddo arloesol ar gyfer chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, er enghraifft, efallai y byddwch yn cofrestru ar gyfer Wythnos Agored y Loteri Genedlaethol i redeg cynigion arbennig.

Dylech gynnwys cyllideb ar gyfer cydnabyddiaeth yn y categori costau 'Cyhoeddusrwydd a hyrwyddo' yn adran costau prosiect y cais. Rydym yn argymhell i chi seilio'r costau hyn ar ddyfynbrisiau gan ddarpar gyflenwyr.

[Defnyddiwch ein pecyn cymorth cydnabyddiaeth](#) i gynllunio eich gweithgareddau'n gymesur â maint eich grant.

Gwerthuso ac adrodd

Mae gwerthuso o ansawdd da yn eich helpu i ddeall eich effaith ac yn rhoi cyfle i eraill ddysgu o'ch profiad. Yn ei dro, mae'r wybodaeth hon yn ein helpu i nodi'r gwahaniaeth yr ydym yn ei wneud drwy ein grantiau.

Rydym yn argymhell i chi ymwreiddio gwerthuso yn eich prosiect o'r cychwyn cyntaf. Yn ôl ein tystiolaeth, po fwyaf gofalus y mae prosiectau'n cyllidebu ar gyfer eu gwerthusiad, yr uchaf fydd ansawdd yr adroddiad terfynol.

Bydd angen i chi gynnwys cyllideb ar gyfer gwerthuso ac adrodd yn y categori costau 'Gwerthuso' yn adran costau prosiect eich cais.

Adennill costau llawn

Os ydych yn sefydliad yn y sector gwirfoddol (er enghraifft, efallai bod gennych fwrdd ymddiriedolwyr ac wedi'ch ariannu gan grantiau a rhoddion), gallwn dalu cyfran o orbenion eich sefydliad ar ffurf adennill costau llawn.

Mae adennill costau llawn yn golygu sicrhau ariannu ar gyfer yr holl gostau sydd ynghlwm wrth redeg prosiect. Mae hyn yn golygu y gallwch ofyn i gostau prosiect uniongyrchol gael eu hariannu yn ogystal â chyfran gymesur o gostau sefydlog eich sefydliad.

Gall hyn gynnwys costau sy'n cefnogi'r prosiect yn rhannol, ond sydd hefyd yn cefnogi prosiectau neu weithgareddau eraill y mae eich sefydliad yn eu darparu, megis cyflogau staff sy'n gweithio ar draws prosiectau ym meysydd gweinyddu, rheoli, AD, neu godi arian, costau swyddfa fel rhent neu gyfleustodau a ffioedd cyfreithiol neu archwilio.

Gall ariannu sy'n talu am rai o'ch costau rhedeg fod yn bwysig i'ch cynaladwyedd, felly rydym yn eich annog i ystyried cynnwys hyn yn eich cyllideb yn y categori costau 'Adennill costau llawn' os ydych yn gymwys.

Mae arweiniad cydnabyddedig ar gyfrifo'r swm adennill costau llawn sy'n berthnasol i'ch prosiect ar gael gan sefydliadau megis [Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol](#).

Cyfraniadau gennych chi, partneriaid neu gefnogwyr

Argymhellwn i chi ystyried a allai arianwyr, sefydliadau neu bobl eraill gefnogi eich prosiect drwy gyfraniadau ychwanegol sydd naill ai'n arian parod neu heb fod yn arian parod. Bydd hyn yn helpu dangos i ni fod yna ddiddordeb yn eich prosiect ac ymrwymiad iddo pan fyddwn yn dechrau asesu eich cais.

Er y gallwn ariannu cyfanswm cost y prosiect, bydd angen i chi ddweud wrthym pam na allwch godi cyfraniadau arian parod neu heb fod yn arian parod o'ch adnoddau eich hun neu ffynonellau eraill os yw hyn yn wir.

[Yn ôl i'r brig](#)

3. Pwy all ymgeisio?

O dan y rhaglen hon, rydym yn derbyn ceisiadau gan sefydliadau nid-er-elw, perchnogion preifat ased treftadaeth a phartneriaethau.

Dyma rai enghreifftiau o'r mathau o sefydliadau y gallwn eu hariannu:

- elusennau, ymddiriedolaethau a sefydliadau corfforedig elusenol
- grwpiau cymunedol a gwirfoddol
- cyngorau cymuned/plwyf
- cwmnïau buddiant cymunedol
- sefydliadau ffydd neu eglwysig
- awdurdodau lleol
- sefydliadau sector cyhoeddus eraill
- perchnogion preifat ased treftadaeth, er enghraifft adeilad, tir, gwrthrych neu gasgliad

Mae angen i sefydliadau fod â chyfrif banc, dogfen lywodraethu, a dau neu fwy o aelodau nad ydynt yn perthyn i'w gilydd nac yn byw yn yr un cyfeiriad.

Os ydych yn ansicr a ydych yn gymwys i wneud cais, cysylltwch â'ch tîm lleol drwy gyflwyno [Ymholiad Prosiect](#).

Partneriaethau

Rydym yn eich annog i weithio gyda phobl eraill i ddatblygu a chyflawni eich prosiect.

Mae partner yn sefydliad arall neu gorff trydydd parti sy'n rhan annatod o gyflawni'ch prosiect.

Nid yw partneriaid yn isgcontractwyr. Bydd ganddynt rôl weithredol yn y prosiect a byddant yn cymryd rhan yn y prosiect. Byddant yn helpu i adrodd ar y prosiect, yn mynychu cyfarfodydd partneriaeth rheolaidd ac yn cefnogi gwerthusiad y prosiect.

Os ydych yn bwriadu gweithio gydag unrhyw sefydliadau eraill i gyflawni cyfran sylweddol o'ch prosiect, mae'n rhaid i chi ffurfioli eich perthynas trwy gytundeb partneriaeth.

Perchnogion preifat treftadaeth

Fel perchennog preifat ased treftadaeth, er enghraifft adeilad, tir, gwrthrych neu gasgliad, rhaid i chi ddangos bod budd cyhoeddus eich prosiect yn drech nag unrhyw fudd preifat.

Os yw eich prosiect yn cynnwys unrhyw waith cyfalaf, bydd angen i chi ddangos i ni fod eich prosiect:

- yn cynyddu mynediad cyhoeddus i dreftadaeth ac ymgysylltiad y cyhoedd â hi'n sylweddol
- yn cael ei gefnogi gan y cyhoedd a'u bod yn frwd drosto
- angen buddsoddiad gan y Loteri Genedlaethol

Os nad yw perchennog y dreftadaeth yn gwneud y cais, byddwn yn gofyn iddynt ymrwymo i delerau'r grant.

Ni fyddwn yn ariannu:

- gwaith y gellir yn rhesymol ei ystyried ei fod yn ddyletswydd statudol y perchennog
- prynu adeiladau neu unrhyw asedau treftadaeth
- codi adeiladau newydd

[Yn ôl i'r brig](#)

4. Sut i wneud cais

Defnyddiwch y rhestr wirio hon i sicrhau eich bod yn barod i wneud cais:

- Rwyf wedi darllen yr arweiniad ymgeisio a'r cwestiynau ymgeisio
- Rwyf wedi ddarllen y telerau grant ar gyfer y rhaglen hon
- Rwyf wedi llunio cyllideb ar gyfer y prosiect a gwirio fy nghostiadau
- Rwyf wedi paratoi'r holl ddogfennau ategol gorfodol gan gynnwys cynllun prosiect, cofrestr risgiau a chyfrifon fy sefydliad
- Gallaf fodloni'r gofyniad perchnogaeth ar gyfer unrhyw eitemau y gobeithiwn eu caffael gyda'r grant hwn, os yn berthnasol
- Mae gennyf unrhyw ganiatâd neu drwyddedau sydd eu hangen arnaf, er enghraifft trwydded ystlumod neu ganiatâd adeilad rhestredig
- Rwyf wedi cynllunio sut i werthuso fy mhrosiect
- Rwyf wedi cynllunio sut i gydnabod fy ngrant, os bydd fy nghais yn llwyddiannus

Pan fyddwch yn barod, gallwch ddefnyddio ein gwasanaeth [Ymholiad Prosiect](#) dewisol i dderbyn adborth ar eich syniad o fewn 10 diwrnod gwaith.

Neu, ewch yn syth i'n [gwasanaeth ar-lein](#) i wneud cais nawr.

Nid oes terfyn amser ar gyfer ceisiadau.

[Yn ôl i'r brig](#)

5. Dogfennau ategol

YBydd angen i chi ddarparu'r dogfennau ategol perthnasol a amlinellir yn yr adran hon fel rhan o'r broses ymgeisio.

Rhaid i chi ddarparu'r dogfennau gorfodol a ganlyn:

- dogfen lywodraethu (oni bai eich bod wedi'ch eithrio)
- gwybodaeth cyfrifon
- cynllun prosiect a chofrestr risgiau

Ni fydd pob un o'r dogfennau eraill a restrir isod yn berthnasol i'ch prosiect. Bydd yr wybodaeth ychwanegol a'r arweiniad i'r cwestiynau ymgeisio'n eich helpu i benderfynu a ydynt yn berthnasol. Peidiwch â chyflwyno unrhyw ddogfennau ychwanegol, gan na fyddwn yn eu defnyddio wrth wneud ein hasesiad.

Dogfen lywodraethu (er enghraifft, cyfansoddiad)

Rhaid i chi ddarparu copi o ddogfen lywodraethu eich sefydliad.

Rhaid bod gennych o leiaf ddau berson ar eich bwrdd neu bwyllgor rheoli nad ydynt yn perthyn i'w gilydd trwy waed neu briodas, nac yn byw yn yr un cyfeiriad.

Dylai eich dogfen lywodraethu gynnwys y canlynol:

- enw cyfreithiol a nodau eich sefydliad
- datganiad sy'n atal eich sefydliad rhag dosbarthu incwm neu eiddo i'w aelodau yn ystod ei oes
- datganiad sy'n cadarnhau, os caiff eich sefydliad ei ddirwyn i ben neu ei ddi-ddymu, y bydd asedau'r sefydliad yn cael eu dosbarthu i sefydliad elusennol neu nid-er-elw arall ac nid i aelodau'r sefydliad
- y dyddiad y cafodd ei fabwysiadu a llofnod eich cadeirydd neu berson awdurdodedig arall

Ni allwn ariannu eich sefydliad os nad yw eich cyfansoddiad yn cynnwys yr uchod. Mae'r [Comisiwn Elusennau'n darparu arweiniad](#) ar greu dogfen lywodraethu.

Nid oes angen i ni weld eich dogfen lywodraethu os ydych yn:

- sefydliad cyhoeddus, er enghraifft, awdurdod lleol neu brifysgol
- perchennog preifat treftadaeth
- elusen sy'n gofrestredig gyda Chomisiynau Elusennau Cymru, Lloegr neu Ogledd Iwerddon, neu Reoleiddiwr Elusennau'r Alban

Cyfrifon

Rhaid i chi ddarparu eich cyfrifon diweddaraf sydd wedi'u harchwilio neu eu dilysu gan gyfrifydd.

Os yw cyfrifon eich sefydliad yn hŷn na 18 mis oed, neu os sefydlwyd eich sefydliad lai na 14 mis yn ôl ac nad oes ganddo set o gyfrifon wedi'u harchwilio, rhaid i chi ddarparu eich tair cyfriflen banc ddiwethaf neu lythyr wedi'i arwyddo gan eich banc.

Cynllun prosiect a chofrestr risgiau

Rhaid i bob ymgeisydd gyflwyno cynllun prosiect a chofrestr risgiau.

Argymhellwn i chi ddefnyddio ein [templed cynllun prosiect a chofrestr risgiau](#).

Disgrifiadau swydd (os yn berthnasol)

Os ydych yn bwriadu recriwtio staff neu brentisiaid newydd i helpu cyflwyno eich prosiect, mae angen i chi ddarparu disgrifiad swydd ar gyfer pob swydd newydd. Dylai pob disgrifiad swydd gynnwys y cyflog a'r oriau gwaith arfaethedig.

Briffiau ar gyfer gwaith a gomisiynir (os yn berthnasol)

Mae briffiau'n disgrifio unrhyw waith yr ydych yn bwriadu ei brynu i mewn yn ystod eich prosiect.

Os ydych yn comisiynu gwaith, er enghraifft, gan artist neu bensaer, dylech ddarparu briff. Dylai'r briff ddisgrifio'r gwaith, faint o amser y bydd yn ei gymryd, faint y bydd yn ei gostio a'r sgiliau gofynnol.

Gallwch gael mwy o wybodaeth a defnyddio ein [templed o friff](#).

Cyfrifo adennill costau llawn (os yn berthnasol)

Os ydych wedi cynnwys adennill costau llawn fel pennawd cost yng nghostau eich prosiect, rhaid i chi ddarparu dogfen sy'n dangos sut rydych wedi cyfrifo hyn yn seiliedig ar gyfrifon a gyhoeddwyd yn ddiweddar.

Mae arweiniad cydnabyddedig ar gyfrifo'r swm adennill costau llawn sy'n berthnasol i'ch prosiect ar gael gan sefydliadau megis [Cronfa Gymunedol y Loteri Genedlaethol](#).

Ni allwn dderbyn ceisiadau sy'n cynnwys adennill costau llawn gan sefydliadau sector cyhoeddus (er enghraifft, amgueddfeydd a ariennir gan lywodraeth, awdurdodau lleol neu brifysgolion).

Delweddau o'r prosiect (os yn berthnasol)

Os yn berthnasol, darparwch hyd at chwe delwedd sy'n helpu i roi darlun o'ch prosiect.

Gwnewch yn siŵr bod gennych bob caniatâd sydd ei angen, megis perchnogaeth ar hawlfraint a ffurflenni caniatâd cyfranogwyr, i rannu'r delweddau hyn gyda ni, gan y byddwn o bosibl yn eu defnyddio i hysbysu pobl, gan gynnwys y sawl sy'n gwneud ein penderfyniadau, am eich prosiect.

Tystiolaeth o gefnogaeth (os yn berthnasol)

Darparwch hyd at chwe darn o dystiolaeth o gefnogaeth, er enghraifft llythyrau, e-byst neu ffurflenni adborth, gan sefydliadau neu unigolion eraill sy'n cefnogi neu'n cymryd rhan yn eich prosiect.

Mae darparu tystiolaeth o gefnogaeth yn ffordd dda o ddangos i ni eich bod wedi siarad â phobl eraill a bod ganddynt ddiddordeb yn eich prosiect a'u bod wedi'u hymrwymo iddo.

Cytundebau partneriaeth (gorfodol os yn berthnasol)

Os ydych yn bwriadu gweithio gydag unrhyw sefydliadau eraill i gyflawni eich prosiect, bydd angen i chi ddarparu cytundeb partneriaeth. Dylai'r ddogfen hon amlinellu rolau a chyfrifoldebau'r holl bartneriaid a dylai pob parti ei lofnodi. Dylai'r ddogfen hon adlewyrchu anghenion eich prosiect ac mae'n bosibl y bydd angen i chi ofyn am gyngor annibynnol ar y ffordd orau o lunio cytundeb.

Arolwg cyflwr (os yn berthnasol)

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chadwraeth treftadaeth, rhaid i chi ddarparu arolwg cyflwr neu ddogfen briodol arall i ddweud wrthym beth yw cyflwr presennol y dreftadaeth a'r gwaith sydd ei angen i ddychwelyd y dreftadaeth i gyflwr da.

Dylai'r arolwg neu'r adroddiad hefyd nodi blaenoriaeth gymharol y gwaith arfaethedig, er mwyn i chi wybod pa waith sydd fwyaf hanfodol, y mae angen ymdrin ag ef fwyaf ar fyrder.

Mae mathau eraill o arolwg a allai fod yn berthnasol i'w cynnwys fel rhan o arolwg cyflwr, megis arolwg perfformiad ac effeithlonrwydd ynni adeilad.

Tystiolaeth o gyfraniadau arian parod (os yn berthnasol)

Os bydd unrhyw ran o gyllideb eich prosiect ar ffurf cyfraniadau arian parod o ffynonellau heblaw'r grant yr ydych yn gwneud cais amdano gan Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol, rhaid i chi gynnwys dogfen sy'n amlinellu'r cyfraniadau hyn ac yn dangos tystiolaeth ohonynt.

Mae hyn yn cynnwys unrhyw gyfraniad arian parod gan eich sefydliad eich hun. Gallai hwn fod yn llythyr yn cadarnhau'r cynnig o arian neu'n gopi o gyfriflen banc yn dangos yr arian yn eich cyfrif.

Dogfennau perchnogaeth (os yn berthnasol)

Os ydych yn bwriadu gwneud unrhyw waith cyfalaf, bydd angen i chi ddarparu copïau o unrhyw ddogfennau sy'n berthnasol i'ch perchnogaeth. Enghreifftiau o'r rhain yw dogfennau perchnogaeth y Gofrestrfa Tir, neu brydles neu benawdau telerau.

Os ydych yn bwriadu prynu adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth, fe ddewch o hyd i fwy o wybodaeth am yr hyn y dylid ei ddarparu yn ein hadran caffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth.

[Yn ôl i'r brig](#)

6. Sut y byddwn yn asesu'ch cais

Y broses asesu

Dewiswch yn ofalus pryd i wneud eich cais. Peidiwch â rhuthro i gyflwyno cais cyn eich bod yn barod, a gwnewch yn siŵr eich bod wedi meddwl am y ffordd orau o bennu hyd a lled eich gweithgarwch a sut y byddwch yn ei reoli.

Rydym yn derbyn nifer uwch o geisiadau nag y gallwn eu hariannu ac mae angen blaenoriaethu lle y gall ein buddsoddiad wneud gwahaniaeth sylweddol.

Dylech ateb yr holl gwestiynau ar y ffurflen gais.

Ar ôl i chi gyflwyno eich cais ar-lein, byddwn yn gwirio bod popeth yn ei le a byddwn yn cysylltu â chi i roi gwybod pryd y gallwch ddisgwyl penderfyniad. Ni fydd modd i ni ddechrau asesu'ch cais hyd nes y bydd gennym yr wybodaeth berthnasol a'r dogfennau ategol.

Oni bai bod angen i ni wirio unrhyw beth gyda chi, mae'n annhebygol y byddwch yn clywed gennym eto hyd nes i ni roi gwybod i chi am y penderfyniad.

Fel sefydliad sy'n dosbarthu arian cyhoeddus, rydym yn cynnal rhai gwiriadau ar yr wybodaeth a roddwch i ni pan fyddwch yn gwneud cais (er enghraifft, efallai y byddwn yn gwirio'ch hanes gyda ni neu'n cynnal gwiriadau hunaniaeth neu dwyll).

Pan fyddwn yn asesu eich cais, byddwn yn ystyried amrywiaeth o ffactorau gan gynnwys:

- a yw eich prosiect yn berthnasol i dreftadaeth yn y DU
- yr anghenion a'r cyfleoedd y bydd eich prosiect yn mynd i'r afael â nhw
- i ba raddau y bydd eich prosiect yn cymryd pob un o'r pedair egwyddor fuddsoddi i ystyriaeth
- sut y bydd effaith eich prosiect yn cael ei chynnal

Mae'n bosibl y byddwn hefyd yn ystyried materion fel sicrhau lledaeniad daearyddol o'n hariannu.

Os nad yw eich cais yn amlwg yn ymwneud â threftadaeth y DU neu os nad yw'n cymryd pob un o'r pedair egwyddor fuddsoddi i ystyriaeth, mae'n bosibl y caiff ei wrthod yn gynharach yn ystod y broses asesu a byddwn yn rhoi gwybod i chi.

Ystyried risg

Wrth asesu'ch cais, byddwn yn gwneud dyfarniad pwylllog ar y risgiau posibl i'ch prosiect a'ch risgiau sefydliadol presennol – ac yn edrych i weld a ydych wedi nodi'r rhain a dweud wrthym sut y byddwch yn lliniaru yn eu herbyn.

Bydd pob prosiect yn wynebu bygythiadau a chyfleoedd y bydd angen i chi eu nodi a'u rheoli. Rydym am i chi fod yn realistig ynghylch y risgiau y gallai eich prosiect a'ch sefydliad eu hwynebu fel eich bod mewn sefyllfa dda i reoli a chyflwyno'r prosiect yn llwyddiannus.

Dylech hefyd ystyried chwyddiant a chostau wrth gefn yn ofalus yn eich cais.

Mae chwyddiant ar gyfer prosiectau adeiladu'n debygol o barhau'n uchel hyd y gellir rhagweld. Dylech ddarparu ar gyfer chwyddiant yn seiliedig ar amserlen y prosiect, ynghyd â ffactorau eraill

fel y deunyddiau a ddefnyddir, gofynion o ran llafur a lleoliad.

Gallwch gyrchu dadansoddiadau a rhagamcaniadau ar gyfer costau chwyddiant o ffynonellau megis? [Building Cost Information Service](#)? ac ymgynghoriaethau gan gynnwys? [Gardiner & Theobald Market Intelligence](#),? [Turner & Townsend](#)? a [Rider Levett Bucknall](#).

Y mathau o risgiau a phroblemau y dylech eu hystyried yw:

- ariannol: er enghraifft, gostyngiad yn y cyfraniad o ffynhonnell ariannu arall
- sefydliadol: er enghraifft, prinder pobl â'r sgiliau sydd eu hangen arnoch neu staff sy'n gorfod gweithio ar brosiectau eraill
- economaidd: er enghraifft, cynnydd annisgwyl yng nghost deunyddiau
- technegol: er enghraifft, darganfod lleithder annisgwyl ac eang
- cymdeithasol: er enghraifft, ymatebion negyddol i ymgynghori neu ddiffyg diddordeb gan eich cynulleidfa darged
- rheoli: er enghraifft, newid arwyddocaol yn nhîm y prosiect
- cyfreithiol: er enghraifft, rheoli cymhorthdal, neu newidiadau yn y gyfraith sy'n golygu nad yw'r prosiect yn ymarferol
- amgylcheddol: er enghraifft, anawsterau wrth ddod o hyd i ffynonellau pren o goedwigoedd a reolir yn dda

Amser asesu

Unwaith y bydd gennym bopeth sydd ei angen arnom, anelwn at asesu ceisiadau o fewn wyth wythnos, ond ar brydiau mae'n bosibl y bydd asesu'n cymryd mwy o amser. (Noder: ni allwn ddechrau asesu eich cais hyd nes bod yr holl wiriadau gofynnol wedi'u cwblhau a'n bod wedi derbyn yr holl wybodaeth ategol ofynnol.)

Penderfyniadau

Mae penderfyniadau'n cael eu gwneud bob mis gan uwch staff buddsoddi neu ymgysylltu eich gwlad neu ardal.

Os yw eich cais yn llwyddiannus

Rhaid i chi aros i dderbyn caniatâd gennym cyn dechrau ar eich prosiect. Bydd angen i chi gyflwyno ffurflen ar-lein a rhoi'r canlynol i ni:

- manylion eich cyfrif banc (gorfodol)
- prawf o berchnogaeth/gofynion prydles (ar gyfer pob prosiect cyfalaf, os bu unrhyw newidiadau ers cyflwyno'r cais)
- manylion caniatadau statudol a/neu drwyddedau sydd eu hangen ac a gafwyd (os yn berthnasol)
- cadarnhad o ariannu partneriaeth (os yn berthnasol)
- rhagamcaniad llif arian parod y prosiect (os yn berthnasol)
- strwythur rheoli'r prosiect a dulliau o ddewis ymgynghorwyr, contractwyr a chyflenwyr (os yn berthnasol)

- amserlen neu raglen waith y prosiect (os yn berthnasol)

Bydd angen cyfrif banc ar eich sefydliad. Rhaid i'r enw ar y cyfrif banc hwn gyfateb yn union i enw'r sefydliad sy'n gwneud y cais.

Bydd angen i chi [ymrwymo i'n telerau grant](#).

Sut rydym yn talu eich grant

Byddwn yn talu eich grant mewn tri rhandaliad:

1. byddwn yn rhoi 50% o'r grant i chi ymlaen llaw
2. unwaith y byddwch wedi gwario hanner cyntaf cyfanswm costau cymwys eich prosiect, byddwn yn rhoi'r 30% nesaf i chi
3. byddwn yn talu'r 20% terfynol o'ch grant pan fyddwch wedi gorffen eich prosiect ac wedi anfon adroddiad cwblhau terfynol, gwerthusiad prosiect a phrawf o gydnabod eich grant atom

Byddwn yn cadw'r 20% olaf o'ch grant hyd nes y byddwn yn fodlon bod y prosiect wedi'i gwblhau, bod y grant wedi'i wario'n briodol, a'ch bod wedi anfon eich adroddiad gwerthuso a phrawf o'ch cydnabyddiaeth o'r ariannu atom.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chaffael treftadaeth, byddwn yn talu swm llawn y grant sydd ei angen ar gyfer y pryniant mewn un taliad.

Os byddwch yn gwario llai ar y prosiect nag yr oeddech yn ei ddisgwyl, ni fyddwn yn talu'r grant llawn i chi. Os byddwch yn gwario mwy ar y prosiect nag yr oeddech yn ei ddisgwyl, ni allwn roi mwy i chi na'r grant y gwnaethom ei ddyfarnu.

Adrodd

Rydym yn eiddgar i glywed am sut mae eich prosiect yn dod yn ei flaen a'r cyflawniadau rydych wedi'u gwneud gyda'r ariannu. Fel rhan o'ch adroddiadau ffurfiol ar eich grant, mae'n rhaid i chi roi diweddariadau i ni am y prosiect yn ystod oes eich prosiect. Byddwn yn eich hysbysu am amllder yr adrodd sy'n eich cefnogi orau ac sy'n adlewyrchu risg y prosiect.

Os yw eich cais yn aflwyddiannus

Mae'r broses asesu'n gystadleuol ac ni allwn ariannu pob un o'r ceisiadau o ansawdd da a dderbyniwn. Os bydd eich cais yn aflwyddiannus, byddwn yn dweud pam wrthyach ac efallai yn awgrymu eich bod yn gwneud cais arall, ond mae'n rhaid i chi siarad â ni am hyn cyn gwneud cais arall.

[Yn ôl i'r brig](#)

7. Caffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth

Efallai bod gennych gynlluniau i ddefnyddio ein grant i ariannu caffael adeilad, tir neu eitemau treftadaeth.

Gallwn ariannu prosiectau sy'n ymwneud â phrynu tir ac/neu adeiladau sy'n bwysig i'n treftadaeth ac sydd ar werth am bris y farchnad neu'n is na hynny. Mae'n rhaid mai budd o ran rheoli treftadaeth dros y tymor hir a rhoi mynediad i'r cyhoedd yw'r prif resymau dros eich pryniant arfaethedig.

Ni all unigolion preifat neu sefydliadau er-elw ddefnyddio ein hariannu i gaffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth.

Mae'n bwysig bod pryniannau'n gweddu i'n strategaeth a'n hegwyddorion buddsoddi fel ariannwr. Os yw eich prosiect yn ymwneud â phrynu tir neu adeiladau, rhaid i chi eu prynu ar rydd-ddaliad neu â les sydd ag o leiaf 99 mlynedd yn weddill arni.

Byddwn yn helpu i brynu adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth dim ond os byddwch yn dangos y canlynol yn eich cais:

- bydd risgiau i gadwraeth yr adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth wedi'u lleihau os bydd y pryniant yn llwyddiannus
- mae'r pris yn adlewyrchu cyflwr a gwerth yr ased(au) treftadaeth yn gywir
- bydd yr ased(au) treftadaeth yn hygyrch i'r cyhoedd ar ôl eu prynu a bydd y pryniant yn golygu y bydd mwy o bobl yn ymwneud â threftadaeth
- gallwch ddangos bod gennych gynlluniau digonol ar gyfer gofal a chynnal a chadw hirdymor dros gyfnod o 10 mlynedd o leiaf ar ôl cwblhau'r prosiect
- gallwch ddangos bod yr hyn y dymunwch ei brynu'n arwyddocaol i dreftadaeth yn lleol, yn rhanbarthol neu'n genedlaethol

Dylai eich cais gynnwys y canlynol:

- Gwybodaeth am hanes ac arwyddocâd yr adeiladau, y tir neu'r eitemau treftadaeth.
- Datganiad ynghylch pam mai chi yw'r sefydliad cywir i fod yn berchennog arno. Dylai hyn gael ei ategu gan yr hyn a ddywedwch yn eich polisïau, megis eich polisi caffaeliadau, rheoli casgliadau neu gasglu.
- Tystiolaeth mai chi fydd y perchennog llawn, neu achos da dros berchnogaeth ar y cyd sydd wedi'i chynllunio'n dda.
- Prawf dogfennol o darddle (tarddiad) yr eitem(au) treftadaeth. Mae enghreifftiau o brawf yn cynnwys dogfennau gwerthu, dogfennau cyfreithiol, dogfennau allforio, datganiad ysgrifenedig gan y perchennog presennol a dogfennau hanes.
- Tystiolaeth mai'r perchnogion presennol yw'r perchnogion (bod ganddynt deitl cyfreithiol) a bod ganddynt yr hawl i werthu ac i drosglwyddo'r teitl i'r perchennog newydd. Yn achos prynu eiddo neu dir, gall hyn gynnwys tystiolaeth o unrhyw gyfamodau cyfreithiol, hawliau (fel pysgota, saethu, mwynau, draenio), tenantiaethau tymor hir neu fyr, hawliau tramwy neu fynediad, neu unrhyw fuddiannau eraill sydd ynghlwm wrth y tir neu'r adeilad.
- Prisiad annibynnol ar sail marchnad agored ar gyfer yr ased(au) treftadaeth y dymunwch eu prynu. Dylai hyn gynnwys rhesymeg y prisiwr sy'n cyd-fynd â'r prisiad, nid datganiad o'r gwerth yn unig. Yn achos caffael tir ac eiddo, rydym yn croesawu prisiadau gan y Prisiwr Dosbarth. Nid oes angen i chi gomisiynu prisiad ar gyfer eitemau sy'n destun gohiriad allforio

neu'n rhan o'r Broses Priso Trysor.

- Tystiolaeth eich bod wedi dilyn arweiniad cyfredol ar hynafiaethau cludadwy, masnachu anghyfreithlon, ac eitemau a chasgliadau a allai fod yn sensitif. Dylech ddarparu datganiad yn amlinellu eich ymchwil i'r cyfreithiau a'r canllawiau perthnasol ar gaffaeliadau moesegol.
- Disgrifiad o sut y byddwch yn rheoli'r adeiladau, y tir neu'r eitemau treftadaeth a'u cadw'n ddiogel, ar yr adeg y byddwch yn eu prynu ac yn y dyfodol.
- Adroddiad cadwraethwr yn nodi a oes gan y dreftadaeth unrhyw anghenion cadwraeth ac, os oes, sut y byddwch yn diwallu'r anghenion hynny. Dylai'r adroddiad gynnwys tystiolaeth bod gan eich sefydliad yr amodau amgylcheddol cywir i gartrefu'r pryniant.

Ni fyddwn yn cefnogi pryniannau y credwn sydd uwchlaw gwerth y farchnad. Bydd prisiad annibynnol o'r eitem(au) y dymunwch eu prynu'n cael ei wneud fel rhan o'r broses asesu. Fel arfer byddwn yn barod i gefnogi pryniant ar ffigwr hyd at 10% uwchlaw brig unrhyw amrediad o brisiad a dderbynnir.

Mae'r costau cymwys sy'n gysylltiedig â phryniant yn cynnwys:

- y pris prynu ei hun
- ffioedd a ysgwyddir gan eich sefydliad fel prynwr gan gynnwys prisiadau, ffioedd asiant a phremiwm y prynwr ar gyfer pryniannau mewn arwerthiant
- TAW na ellir ei hadennill

Cofiwch wneud yn siŵr bod y rhain wedi'u hadlewyrchu yn eich tabl costau.

Mae costau anghymwys yn cynnwys:

- ffioedd y gwerthwr (er enghraifft, ffioedd cyfreithiol ac asiant)

Dylech hefyd gynnwys costau holl weithgareddau eraill eich prosiect ar ôl i chi brynu'r adeiladau, y tir neu'r eitemau treftadaeth.

Os ydych eisoed yn rheoli'r ased(au) treftadaeth yr ydych am eu prynu, bydd angen i chi ddangos i ni pa fanteision ychwanegol a ddaw yn sgil y pryniant. Bydd angen i chi ddangos bod yr holl opsiynau ar gyfer gwneud cytundeb rheoli priodol gyda'r perchennog presennol wedi'u harchwilio cyn gwneud cais am grant i brynu.

Byddwn yn ariannu prynu gweithiau celf, archifau, gwrthrychau a chasgliadau eraill sy'n bwysig i'r dreftadaeth ac a grëwyd mwy na 10 mlynedd yn ôl. Byddwn hefyd yn ariannu prynu eitemau mwy diweddar o bwysigrwydd treftadaeth, ond dim ond os ydynt yn rhan o gasgliad mwy, sy'n fwy na 10 mlwydd oed.

Ni fyddwn yn rhoi blaenoriaeth i bryniant dim ond oherwydd gohiriad allforio. Mae gohiriad allforio'n rhoi cyfle i sefydliadau godi'r arian gofynnol i brynu eitem neu gasgliad y bwriedir ei allforio. Mae'r gohiriad allforio'n gohirio'r drwydded allforio am gyfnod penodol er mwyn i gynnig gael ei wneud o'r tu mewn i'r DU. Os ydych yn bwriadu gwneud cais i ni dylech gysylltu â'ch swyddfa leol cyn gynted â phosibl, ac o fewn y cyfnod gohirio cyntaf.

Os yw eich prosiect yn cynnwys prynu adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth, bydd telerau'r grant yn parhau am gyfnod amhenodol. Mae'n bosibl y byddwn yn gofyn am arwystl ar yr eitem(au), y tir

neu'r adeiladau. Os, yn y dyfodol, y byddwch am waredu'r hyn yr ydych wedi'i brynu, rhaid i chi ofyn am ein caniatâd a gallwn hawlio ein grant yn ôl. Os yw'r eitem(au) eisoes ar fenthyg i'ch sefydliad, bydd angen i chi ddangos i ni pa fanteision ychwanegol a ddaw yn sgil eu prynu.

Os bydd un sefydliad a ariennir yn gyhoeddus am gaffael eitem dreftadaeth gan sefydliad tebyg, mae'n annhebygol y bydd digon o fudd cyhoeddus i ni ystyried ariannu'r pryniant. Efallai na fydd hyn yn wir, fodd bynnag, os yw'r caffaeliad yn ymwneud yn uniongyrchol ag achub treftadaeth sydd mewn perygl, a gellir cymeradwyo grant os yw'r gwrthrych, y tir, yr adeilad neu'r casgliad mewn perygl o gael ei golli o'r parth cyhoeddus oherwydd methiant sefydliadol y perchennog presennol.

Os oes angen penderfyniad brys arnoch gennym ni, rhaid i chi gysylltu â'ch swyddfa leol i drafod hyn cyn i chi wneud cais. Gallwch ddefnyddio'ch cais neu'ch Ymholiad Prosiect i nodi'r rhesymau pam fod angen cais llwybr cyflym arnoch. Dim ond os yw'r terfyn amser yn golygu na allwn asesu eich cais o fewn ein hamserlen arferol y byddwn yn ystyried cynnig penderfyniadau llwybr cyflym ar gyfer prynu eitemau neu gasgliadau treftadaeth.

Bydd ein staff yn trafod goblygiadau ein gweithdrefn llwybr cyflym ar gyfer eich cais gyda chi. Os oes gennych gyfnod amser byr i brynu'r eitem(au), gofynnwn i chi roi manylion i ni ynghylch sut y caiff y gwrthrych hwn ei integreiddio i'ch gweithgareddau dysgu a'ch rhaglenni cyhoeddus presennol. Byddwn yn disgwyl i weithgareddau a rhaglenni fod yn briodol ar gyfer y gwrthrych yr ydych yn ei gaffael.

[Yn ôl i'r brig](#)

8. Grantiau cymunedol

Mae cynlluniau grantiau cymunedol a thrydydd parti'n gronfeydd ariannol y gallwch eu defnyddio i ariannu grwpiau neu sefydliadau eraill i gyflwyno prosiectau bach i'ch helpu cyflawni eich nodau treftadaeth trosgynnol. Gallant eich helpu i wella ymgysylltu ac ehangu effaith eich prosiect.

Gellir defnyddio grantiau cymunedol i ariannu gweithgareddau neu waith cyfalaf ar asedau treftadaeth. Gellir eu dyfarnu i grwpiau cymunedol nid-er-elw neu berchnogion preifat treftadaeth i ymgymryd â gwaith cyfalaf er mwyn gwarchod y dreftadaeth honno. Ni ellir rhoi grantiau cymunedol i gaffael tir, adeiladau neu eitemau treftadaeth.

Os mai chi yw'r ymgeisydd arweiniol, chi fydd yn rheoli'r broses grantiau cymunedol a'r gronfa ariannu. Chi fydd yn gyfrifol am:

- wahodd ac asesu ceisiadau drwy broses deg, agored a thryloyw
- sefydlu panel i wneud penderfyniadau i ddyfarnu neu wrthod grantiau
- adolygu'r cynnydd a wnaed ar y prosiect i sicrhau ei fod yn foddhaol
- gwneud taliadau grant
- monitro cydymffurfiaeth â thelerau'r grant cymunedol, datrys unrhyw broblemau ac ad-dalu'r grant os oes angen

Yn eich cais dylech esbonio beth yw nodau eich cynllun grantiau cymunedol, sut mae'n cyfrannu at y prosiect ehangach a sut y caiff ei reoli.

Argymhellwn na ddylai'r gronfa grantiau cymunedol fod yn fwy na £200,000. Dylid cyfyngu grantiau unigol i £10,000 ar gyfer gweithgareddau a £25,000 ar gyfer gwaith cyfalaf. Os oes angen cronfa grantiau cymunedol fwy ar eich prosiect neu os bydd angen gwneud dyfarniadau mwy ar gyfer cadwraeth adeiladau hanesyddol, bydd angen i chi gyfiawnhau hyn yn eich cais.

Bydd angen i chi ffurfioli'r dyfarniad grant mewn cytundeb trydydd parti rhyngoch chi a derbynnydd y grant cymunedol sy'n diffinio'r gweithgareddau i'w cyflwyno ac yn nodi telerau'r grant. Mae'n rhaid i dderbynnyddion grantiau cymunedol ymrwymo i'n telerau grant safonol, gan gyfeirio'n benodol at y canlynol (lle bo'n berthnasol):

- Dyddiad Dod i Ben Cyffredinol y Grant
- Cydnabyddiaeth o Ariannu gan y Loteri Genedlaethol
- hawlio'n ôl
- monitro'r prosiect
- grant heb ei wario
- caffael
- gofynion digidol
- tir neu adeiladau sy'n eiddo i drydydd parti

Bydd angen i chi adlewyrchu'r meysydd hyn yn eich cytundebau gyda derbynnyddion y grantiau cymunedol, gan mai chi fydd yn gyfrifol am sicrhau eu bod yn deall telerau'r grant ac yn cytuno iddynt.

Rhaid i gytundebau â thirfeddianwyr trydydd parti, gan gynnwys perchnogion preifat, sicrhau bod gwaith cyfalaf yn cael ei reoli a'i gynnal a chadw o ddechrau'r gwaith ar y prosiect tan 10 mlynedd ar ôl cwblhau'r prosiect.

Gallwch gynnwys costau rheoli'r cynllun grant, gan gynnwys costau addasu a sefydlu unrhyw gytundebau trydydd parti a cheisio cyngor cyfreithiol, fel rhan o'r costau, yn eich cais.

Bydd angen i chi ddatblygu proses ymgeisio deg a thryloyw gyda chanllawiau clir. Rhaid i chi gyflwyno eich cais a'ch proses fonitro i ni i'w cymeradwyo cyn lansio'r cynllun grantiau cymunedol.

Dylai fod gennych feini prawf clir ar gyfer ceisiadau a sicrhau bod y meini prawf hyn ar gael yn gyhoeddus ynghyd â rhestr o'ch dyfarniadau.

Rhaid i chi ymgymryd â diwydrwydd dyladwy cyn dyfarnu grantiau cymunedol. Fel lleiafswm, bydd angen i chi ofyn am y canlynol gan ymgeisydd:

- dogfen lywodraethu'r sefydliad (oni bai ei fod yn sefydliad sector cyhoeddus neu'n berchennog preifat treftadaeth)
- prawf o berchnogaeth os yw'r prosiect yn cynnwys gwaith ar dir, adeiladau neu eitemau treftadaeth (er enghraifft, gweithredoedd, lesau neu unrhyw wybodaeth yn ymwneud â morgeisi)
- copi o gyfrifon diweddar neu gyfriflenni banc y tri mis diwethaf

Rhaid i benderfyniadau i ddyfarnu neu wrthod ceisiadau gael eu gwneud gan banel grantiau. Ni ddylai pob aelod o'r panel ddod o'r un sefydliad, ac ni ddylai gynnwys sefydliadau neu unigolion a

fydd o bosibl yn dymuno gwneud cais am grantiau o'r gronfa gymunedol. Gwrthdaro buddiannau yw hwn.

Bydd angen i chi sicrhau bod derbynyddion grantiau cymunedol wedi cydymffurfio â thelerau'ch cynllun grant cymunedol a bod y grant wedi'i ddefnyddio'n briodol. I wneud hyn bydd angen i chi gywain tystiolaeth gan dderbynydd y grant cymunedol. Dylai lefel y manylder y gofynnwch amdano fod yn gymesur â swm y grant.

Bydd angen i chi ddatrys unrhyw broblemau gyda derbynydd y grant cymunedol gan gynnwys y trefniadau ar gyfer ad-dalu'r grant neu ei hawlio'n ôl.

Bydd gennych gyfrifoldeb cyffredinol dros adrodd i ni ar gynnydd y grantiau cymunedol a bydd angen i chi gynhyrchu adroddiad gwerthuso ar ddiwedd eich prosiect. Rhaid i chi sicrhau eich bod yn dyrannu cyllideb ddigonol i ymgymryd â'r gwaith gwerthuso hwn.

[Yn ôl i'r brig](#)

9. LeGofynion cyfreithiol a pholisi

Perchnogaeth

Disgwylwch i chi fod yn berchennog ar unrhyw eiddo (tir, adeiladau, eitemau treftadaeth neu eiddo deallusol) yr ydych yn gwario'r Grant arno neu feddu ar les sy'n bodloni ein gofynion.

Rhaid i chi fod yn berchennog ar y rhydd-ddaliad neu feddu ar les gydag o leiaf bum mlynedd yn weddill arni ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect.

Dyddiad Cwblhau'r Prosiect yw'r dyddiad pan fyddwn yn eich hysbysu y rhoddwyd cofnod wedi'i gwblhau i'r Prosiect.

Rhaid i bob les fodloni'r gofynion canlynol:

- nid ydym yn derbyn lesau sydd â chymalau torri (mae'r rhain yn rhoi'r hawl i un neu fwy o bartïon y les ddod â'r les i ben o dan rai amgylchiadau)
- nid ydym yn derbyn lesau sydd â fforffediad ar gymalau ansolfedd (mae'r rhain yn rhoi'r hawl i'r landlord ddod â'r les i ben os bydd y tenant yn mynd yn fethdalwr)
- mae'n rhaid i chi allu gwerthu, is-osod neu forgeisio'r cyfan neu ran o'ch les, ond os byddwn yn dyfarnu grant i chi, rhaid i chi gael caniatâd gennym yn gyntaf i wneud unrhyw un o'r rhain

Os mai tir neu adeilad treftadaeth sy'n eiddo i drydydd parti neu drydydd partiön lluosog yw testun eich prosiect, byddwn fel arfer yn disgwyl i'r perchennog gael ei wneud yn grantï ar y cyd. Mewn rhai sefyllfaoedd, yn hytrach na gwneud y perchennog yn grantï ar y cyd, efallai y byddwn yn gofyn iddynt lofnodi llythyr ychwanegol yn cytuno i gydymffurfio ag unrhyw delerau grant sy'n ymwneud â'u heiddo.

Yn yr achos hwn, dylid rhoi cytundeb cyfreithiol ar waith hefyd rhwng pob perchennog tir neu adeilad a'r grantï. Nid oes ffurf ragnodedig ar gytundeb, ond mae gennym ofynion penodol y dylid eu cynnwys mewn unrhyw gytundeb perchennog trydydd parti.

Fel lleiafswm, dylai'r cytundebau gynnwys y canlynol:

- cadarnhad ynghylch sut mae'r tir wedi'i ddal (rhydd-ddaliad neu ar brydles)
- disgrifiad o'r eiddo (gan gynnwys cynlluniau)
- cyfamodau ar ran y perchennog i gynnal a chadw'r eiddo a darparu mynediad cyhoeddus yn unol â thelerau'r grant (fel y bo'n berthnasol)
- darpariaeth y dylai unrhyw warediad ymlaen fod yn ddarostyngedig i'r cytundeb trydydd parti
- cadarnhad y bydd y cytundeb yn para o ddechrau'r gwaith ar dir y trydydd parti tan bum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect

Bydd angen cwblhau'r cytundebau a'u rhoi ar waith cyn rhyddhau unrhyw arian grant ar gyfer gwaith ar unrhyw dir neu adeilad sy'n eiddo i drydydd parti.

Rydym yn derbyn ceisiadau am brosiectau tirwedd a natur sydd ar dir cyhoeddus a phreifat, ar yr amod bod y budd cyhoeddus yn drech nag unrhyw fudd preifat i'r tirlfeddiannw(y)r unigol os ydynt yn unigolion preifat neu'n sefydliadau er-elw. Efallai bod gennych gynlluniau i ddefnyddio ein grant i ariannu caffael gwrthrych treftadaeth, tir, eiddo neu gasgliad. Yn yr achos hwn, cyfeiriwch at yr arweiniad i grantiau ar gyfer caffael.

Benthyca neu roi benthyg eitemau treftadaeth

Os ydych yn benthyca eitem neu gasgliad fel rhan o'r prosiect, er enghraifft, ar gyfer arddangosfa, a gofynnir i chi gyfrannu at gostau cadwraeth, mae'n bosibl y byddwn yn derbyn y gost hon os yw'n ffurfio rhan fach o'ch prosiect.

Efallai y bydd angen i berchnogion yr eitem neu gasgliad gael eu cynnwys yn eich cytundeb partneriaeth, neu ymrwmo i delerau'r grant os dyfernir grant. Dylech gynnwys hyn yn eich Ymholiad Prosiect os credwch y bydd yn berthnasol i'ch prosiect.

Os ydych yn cynllunio prosiect adeiladu cyfalaf at ddiben storio neu arddangos casgliad nad ydych yn berchen arno, byddwn yn ei gwneud yn ofynnol i berchennog y casgliad gytuno i delerau'r grant (ac unrhyw amodau ychwanegol a nodwn) os dyfernir grant. Dylech gynnwys hyn yn eich Ymholiad Prosiect, os credwch y bydd yn berthnasol i'ch prosiect.

Gwaith cyfalaf

Gallwn ariannu gwaith cyfalaf fel rhan o'ch prosiect. Diffinnir gwaith cyfalaf fel gwaith sy'n creu neu'n gwella ased.

Er enghraifft, byddai cadwraeth rhostir, atgyweiriadau i gofeb a digideiddio archif ffotograffig i gyd yn cael ei ystyried yn waith cyfalaf. Gall gwaith cloddio archeolegol a mathau eraill o weithgarwch archeolegol gynnwys gwaith cyfalaf.

Os yw prosiectau'n ymwneud ag adeiladwaith, rydym yn annog adfer, gwarchod ac aildefnyddio, yn hytrach nag adeiladu o'r newydd. Os oes angen gwaith adeiladu o'r newydd (er enghraifft i wneud safleoedd yn gynhwysol, yn hygyrch neu'n ariannol hyfyw), esboniwch pam fel rhan o'ch cais. Dylid cyflwyno pob agwedd ar adeiladu o'r newydd mewn prosiect at y safonau amgylcheddol uchaf.

Os yw'n berthnasol i'ch prosiect, efallai y byddwn yn gofyn i chi gyflwyno arolwg cyflwr, a thystiolaeth bellach yn dangos bod y gwaith yr ydych yn bwriadu ei wneud yn dilyn arfer da.

Dylech gynnwys costau priodol i dalu am chwyddiant gwaith cyfalaf a ragfynegir a swm wrth gefn priodol i ymdrin â'r risgiau sydd ynghlwm wrth waith cyfalaf mewn prosiect treftadaeth.

Ar gyfer prosiectau tirwedd a natur cyfalaf byddwn yn blaenoriaethu'r rhai sy'n canolbwyntio ar un neu fwy o'r themâu canlynol; cefnogi adferiad byd natur, darparu atebion seiliedig ar fyd natur i newid yn yr hinsawdd a/neu helpu pobl i ailgysylltu â byd natur.

Os ydych yn berchennog preifat ased treftadaeth, rhaid i'ch gwaith cyfalaf arfaethedig gynyddu mynediad y cyhoedd i'r dreftadaeth ac ymgysylltiad y cyhoedd â hi'n sylweddol. Gall fod yn ddefnyddiol dangos brwdfrydedd cyhoeddus trwy ddarparu tystiolaeth berthnasol o gefnogaeth fel rhan o'ch cais. Rhaid i chi roi rheswm cymhellol pam fod eich prosiect angen buddsoddiad gan y Loteri Genedlaethol, ac ni fyddwn yn ariannu gwaith y gellir yn rhesymol ei ystyried yn ddyletswydd statudol ar y perchennog.

Gwaith digidol

Mae gennym ofynion penodol ar gyfer gwaith digidol a gynhyrchir fel rhan o unrhyw brosiect.

Mae hyn yn ymdrin ag unrhyw beth yn eich prosiect rydych yn ei greu mewn fformat digidol sydd wedi'u dylunio i roi mynediad i dreftadaeth a/neu helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani.

Er enghraifft, gallai hyn gynnwys ffotograffau, testun, meddalwedd, cynnwys gwe ac apiau, cronfeydd data, modelau 3D, recordiadau sain a fideo. Nid yw eitemau a grëir wrth reoli'r prosiect, er enghraifft e-byst rhwng aelodau tîm a chofnodion cyfarfodydd, wedi'u cynnwys yn y gofyniad.

Gofynnwn i chi rannu eich allbynnau digidol o dan drwydded agored. Ein trwydded agored ddiodyn yw CC-BY 4.0. Mae hyn yn helpu dileu rhwystrau i ddefnyddio ac aildefnyddio gwaith a ariennir, gan alluogi gwell ymgysylltiad â threftadaeth y DU. Mae hefyd yn helpu sicrhau bod eraill yn rhoi credyd priodol i'ch gwaith.

Mae ein rheoliadau ynghylch gwaith digidol yn amrywio gan ddibynnu ar faint y grant.

Gallwch ddarllen arweiniad pellach ar [gynhyrchu deunyddiau digidol fel rhan o brosiect](#).

Caffael

Rhaid i chi ddilyn ein canllawiau caffael. Fel trosolwg, dylai prosiectau ag unrhyw nwyddau, gwaith neu wasanaethau unigol sy'n werth mwy na £10,000 (ac eithrio TAW), geisio o leiaf dri thendr/dyfnbris cystadleuol. Ar gyfer yr holl nwyddau, gwaith a gwasanaethau sy'n werth mwy na £50,000 (ac eithrio TAW), rhaid i chi ddarparu prawf o weithdrefnau tendro cystadleuol.

Dylai eich prawf fod yn adroddiad ar y tendrau yr ydych wedi'u derbyn, ynghyd â'ch penderfyniad ar ba un i'w dderbyn. Rhaid i chi roi rhesymau llawn os na fyddwch yn dewis y tendr isaf. Gan ddibynnu ar natur eich sefydliad a'ch prosiect, mae'n bosibl y bydd gofyn i chi gydymffurfio â

Deddfwriaeth Caffael y DU.

Os yw partner yn y prosiect yn darparu nwyddau neu wasanaethau y telir amdanynt drwy'r grant, mae angen i chi ddweud wrthym pam y cawsant eu dewis a pham nad yw proses dendro agored yn briodol. Byddwn yn ystyried ai dyma'r ffordd orau o gyflawni eich prosiect ac yn disgwyl i chi ddangos gwerth am arian a bodloni unrhyw ofynion cyfreithiol perthnasol.

Os ydych yn ansicr ynghylch eich rhwymedigaethau, rydym yn eich cynghori i geisio cyngor proffesiynol neu gyfreithiol. Os ydych eisoes wedi caffael nwyddau, gwaith neu wasanaethau gwerth mwy na £10,000 (ac eithrio TAW) ar gyfer eich prosiect, bydd angen i chi ddweud wrthym sut y gwnaethoch chi hynny. Ni allwn dalu eich grant os nad ydych wedi dilyn y drefn gywir.

Recriwtio staff

Mae'n rhaid hefyd i chi hysbysebu'n agored yr holl swyddi staff ar gyfer y prosiect, gyda'r eithriadau a ganlyn:

- Mae gennych aelod staff â chymwysterau addas ar eich cyflogres yr ydych yn ei symud i swydd ar y prosiect.
- Rydych yn ymestyn oriau aelod staff â chymwysterau addas ar eich cyflogres, fel y gall weithio ar y prosiect. Yn yr achos hwn byddwn yn ariannu cost yr oriau ychwanegol sy'n cael eu treulio ar y prosiect a bydd angen i chi ddweud wrthym beth yw eu rôl.

Yn yr achosion hyn, mae angen o hyd i chi ddarparu disgrifiad swydd ar gyfer y swydd sy'n esbonio'r gwaith y bydd yr aelod staff a benodir yn ei wneud yng nghyd-destun eich prosiect.

Rydym wedi'n hymrwymo i sicrhau bod y sector treftadaeth yn gynhwysol ac yn gynaliadwy. Fel lleiafswm mae'n rhaid i chi ddefnyddio'r gyfradd Cyflog Byw (a Chyflog Byw Llundain lle bo'n berthnasol) ar gyfer holl staff y prosiect. Gofynnir i chi ddangos tystiolaeth o gyllidebu ar gyfer y cyfraddau Cyflog Byw fel lleiafswm yn eich costau staff a'ch cyllidebau.

Rhaid i weithdrefnau recriwtio ymgynghorwyr a chontractwyr fod yn deg ac yn agored a glynu wrth y deddfwriaeth cydraddoldeb berthnasol.

Rheoli cymhorthdal

Os bydd eich cais yn llwyddiannus, mae'n bwysig cofio bod ein grant yn dod o arian cyhoeddus a'i fod yn ddarostyngedig i Ddeddf Rheoli Cymhorthdal 2022. Gofynnwn i chi ymglyfarwyddo â'r gofynion allweddol.

Ceir cymhorthdal pan fydd awdurdod cyhoeddus yn darparu cymorth ariannol o arian cyhoeddus sy'n rhoi mantais economaidd i'r derbynnydd, lle y gellir ystyried bod y derbynnydd hwnnw'n ymwneud â gweithgareddau economaidd. Bydd y rhan fwyaf o'n grantiau naill ai heb fod yn gymhorthdal neu'n gallu symud ymlaen fel cymhorthdal cyfreithlon sy'n bodloni gofynion Deddf Rheoli Cymhorthdal 2022.

Fel corff cyhoeddus, ein cyfrifoldeb ni yw penderfynu'n derfynol a yw eich grant yn gymhorthdal a/neu gymhwysu eithriadau perthnasol fel y bo angen ac mae ein hasesiad rheoli cymhorthdal yn

rhan bwysig o'r broses ymgeisio. Wrth baratoi eich cais dylech ystyried a yw unrhyw eithriad rheoli cymhorthdal penodol yn ofynnol ar gyfer eich prosiect. Byddwn yn disgwyl i'ch grant gydymffurfio ag egwyddorion y gyfundrefn rheoli cymhorthdal gan gynnwys y Ddeddf a'r Arweiniad Statudol a gyhoeddwyd. Os ydych yn ansicr a fydd eich prosiect yn bodloni'r gofynion perthnasol dylech geisio cyngor cyfreithiol annibynnol.

Rydym yn cadw'r hawl i bennu gofynion pellach a cheisio gwybodaeth bellach yn hyn o beth a byddwn yn disgwyl i chi ddarparu unrhyw gymorth y gallwn fod ei angen yn rhesymol i gwblhau asesiad rheoli cymhorthdal.

Embargos a sancsiynau llywodraeth y DU

Rhaid i'n grantiau beidio â chael eu defnyddio i ariannu sefydliadau sy'n cefnogi eithafiaeth, gweithgarwch troseddol ac/neu sy'n destun [embargos a sancsiynau llywodraeth y DU](#).

Rhaid i chi ddilyn yr holl ddeddfwriaeth a rheoliadau sy'n berthnasol i'ch prosiect a chyflawni eich diwydrwydd dyladwy eich hun ar unrhyw gronfeydd, contractau neu unigolion sy'n gysylltiedig â lleoedd a allai fod yn ddarostyngedig i embargos a sancsiynau.

Os yw eich prosiect wedi'i effeithio, cysylltwch â'ch Rheolwr Buddsoddi neu eich [swyddfa leol](#). Rydym yn cadw'r hawl i atal taliadau grant os ystyriwn fod arian cyhoeddus mewn perygl.

[Yn ôl i'r brig](#)

10. Cysylltwch â ni

Os oes gennych gwestiwn am ein hariannu, mae croeso i chi [gysylltu â ni](#).

Os oes angen cymorth pellach arnoch gyda'ch cais, gallwch gael gwybod mwy am y mathau o gymorth a [chefnogaeth y gallwn eu darparu](#).

Os hoffech ddod o hyd i wybodaeth am ein proses gwynion, ewch i'n [Tudalen Gwasanaeth Cwsmeriaid](#).

[Yn ôl i'r brig](#)

11. Diweddariadau i'r arweiniad

Byddwn yn adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn yn cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl trwy'r dudalen we hon.

[Yn ôl i'r brig](#)

Ymholiad Prosiect: £10,000 i £250,000

30/01/2024

30/01/2024

[See all updates](#)

Cyflwynwch Ymholiad Prosiect i dderbyn adborth ar eich syniad am brosiect cyn i chi wneud cais am grant rhwng £10,000 a £250,000.

Mae'r Ffurflen Ymholiad Prosiect yn ffordd wych o dderbyn adborth a chyingor gennym ni cyn i chi ddechrau gweithio ar gais llawn i'r rhaglen hon.

Mae'n gam dewisol ac nid yw'n ffurfio rhan o'r broses ymgeisio ffurfiol. Gallwch symud ymlaen i wneud cais unrhyw bryd.

Cyn cyflwyno

Mae'r adborth y byddwch yn ei dderbyn gan eich Ymholiad Prosiect wedi'i ddylunio i'ch helpu datblygu prosiect sy'n cyfateb i:

- [arweiniad ymgeisio llawn y rhaglen](#)
- [ein hegwyddorion buddsoddi](#)

Cyfeiriwch at yr uchod cyn cyflwyno ymholiad.

Cwestiynau Ymholiad Prosiect

Gallwch weld y cwestiynau Ymholiad Prosiect yma.

A ydych wedi siarad ag unrhyw un yn Y Gronfa ynghylch eich syniad?

Os ydych, dywedwch wrthym beth yw eu henw.

Beth yw'r angen am y prosiect hwn?

Er enghraifft, a oes perygl o golli eich treftadaeth? Neu, a oes cyfle i gysylltu â phen-blwydd neu ddigwyddiad coffau? Dywedwch wrthym am unrhyw ymchwil yr ydych wedi'i wneud gyda'ch cynulleidfa. Mae gennych 200 o eiriau.

Disgrifiwch yr hyn y byddwch yn ei wneud yn ystod y prosiect

Gofynnir i chi gynnwys unrhyw dasgau y mae'n rhaid i chi eu gwneud i gyflawni nod y prosiect. Mae gennych 200 o eiriau.

A oes gennych deitl ar gyfer y prosiect?

Gellir newid hyn unrhyw bryd. Peidiwch â phoeni os nad oes gan y prosiect deitl eto, gallwch adael hwn yn wag.

Dywedwch wrthym am dreftadaeth y prosiect

Gan gynnwys i bwy y mae'n bwysig a pham. Mae gennych 100 o eiriau.

Amlinellwch sut y bydd eich prosiect yn ymateb i'n pedair egwyddor fuddsoddi.

Eich cyfrifoldeb chi yw penderfynu ar gryfder y ffocws a'r pwyslais ar bob egwyddor, a dangos hynny. Mae gennych 300 o eiriau.

Pwy fydd yn cymryd rhan yn y prosiect?

Dywedwch wrthym bwy fydd yn rhedeg y prosiect, unrhyw bartneriaethau ac a fydd pobl yn gwirfoddoli ar y prosiect. Mae gennych 100 o eiriau.

Faint o amser ydych chi'n meddwl y bydd y prosiect yn ei gymryd?

Rhowch amcangyfrif o'r dyddiadau dechrau a dod i ben os oes gennych nhw. Mae gennych 50 o eiriau.

Faint mae'r prosiect yn debygol o gostio?

Os ydych yn gwybod, dywedwch wrthym am y costau pwysicaf. Gellir amcangyfrif y costau hyn. Mae gennych 200 o eiriau.

Faint o ariannu ydych chi'n bwriadu gwneud cais amdano gennym?

£[nodwch y swm]

Sut i gyflwyno

Pan fyddwch yn barod, cwblhewch y cwestiynau ar [ein gwasanaeth](#).

Cyn cyflwyno, bydd angen i chi gofrestru cyfrif i chi'ch hun ac i'r sefydliad yr ydych yn gwneud cais amdano.

Clywed yn ôl gennym

Unwaith y byddwch wedi cyflwyno ymholiad bydd aelod o'ch tîm Ymgysylltu Lleol yn cysylltu â chi o fewn 10 diwrnod gwaith.

Gan ddibynnu ar natur eich prosiect a'r wybodaeth y byddwch yn ei darparu, efallai y byddwn yn rhoi adborth i chi trwy e-bost neu'n trefnu siarad â chi.

Gall ein cyngor gynnwys:

- ai ni yw'r ariannwr priodol ar gyfer eich prosiect

- pa feysydd y byddwch efallai eisiau eu datblygu ymhellach i sicrhau bod eich prosiect yn bodloni ein hegwyddorion buddsoddi'n gryf
- sut y gallwch gryfhau ffocws treftadaeth eich prosiect

Diweddariadau i'r arweiniad

Byddwn yn adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn yn cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl trwy'r dudalen we hon.

Cwestiynau ymgeisio: £10,000 i £250,000

30/01/2024

30/01/2024

[See all updates](#)

Cwestiynau ein ffurflen gais Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol £10,000 i £250,000.

Diweddarwyd y dudalen ddiwethaf: 19 Rhagfyr 2024. [Gweld pob diweddariad.](#)

Defnyddiwch y dudalen hon:

- i weld pa gwestiynau sy'n ymddangos yn y cais
- am arweiniad ar y ffordd orau o ateb cwestiynau'r cais

Mae terfyn geiriau i bob cwestiwn; fodd bynnag, nid oes angen i chi gyrraedd hwn. Dim ond yr wybodaeth y gofynnwn amdani sy'n berthnasol i'ch prosiect y mae angen i chi ei chynnwys.

I gael adborth a chyngor gennym ni cyn i chi ddechrau cais, cyflwynwch Ymholiad Prosiect.

Ynghylch eich gweledigaeth

Disgrifiwch yr hyn yr hoffai eich sefydliad ei gyflawni drwy eich prosiect.

Byddwn yn defnyddio eich ateb i hysbysu pobl, gan gynnwys y sawl sy'n gwneud ein penderfyniadau, am eich prosiect.

Rydym yn cyhoeddi manylion ceisiadau a dyfarniadau grant ar ein gwefan ac mewn cronfeydd data cyhoeddus. Mae hyn yn gweddu i'n hymrwymiad i [dryloywder](#) ac [egwyddorion data agored](#). Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth rydych wedi'i darparu wrth ateb y cwestiwn hwn i ddisgrifio'ch prosiect.

Dywedwch wrthym beth rydych yn gobeithio ei gyflawni a'r hyn yr ydych yn gobeithio fydd etifeddiaeth eich prosiect.

[Maes testun - 150 gair]

Ynghylch eich ffocws treftadaeth

Dywedwch wrthym am y dreftadaeth y byddwch yn canolbwyntio arni fel rhan o'r prosiect hwn.

Rhowch ddisgrifiad o'r dreftadaeth fel y mae heddiw. Os yw'n ymwneud â gwahanol fathau o dreftadaeth, disgrifiwch bob un o'r rhain.

Rhowch wybodaeth ffeithiol am y dreftadaeth. Er enghraifft:

- Os yw eich prosiect yn ymwneud â threftadaeth nad yw'n ffisegol (fel atgofion neu draddodiadau diwylliannol), dywedwch wrthym am y pwnc a'r cyfnod amser, os yn berthnasol.
- Os yw eich prosiect yn ymwneud â threftadaeth ffisegol (fel adeilad, llong, gwrthrych neu gasgliad hanesyddol, neu warchodfa natur), rhowch wybodaeth ffeithiol i ni amdani, megis ei maint, ei oedran, y nodweddion sydd wedi goroesi, ei chyflwr a pham y mae'n bwysig i'ch ardal leol.

Dywedwch wrthym:

- a oes unrhyw gydnabyddiaeth swyddogol o'r dreftadaeth hon, er enghraifft, efallai ei fod yn adeilad rhestredig (os ydy, dywedwch beth yw ei radd) neu'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig
- yr hyn sy'n bwysig am y dreftadaeth, er enghraifft efallai ei fod yn ffynhonnell o ddiddordeb artistig, pensaernïol neu wyddonol
- i bwy mae'r dreftadaeth yn bwysig, fel arbenigwyr a/neu'r gymuned leol
- pam mae'r dreftadaeth yn nodedig neu'n unigryw
- sut mae'r dreftadaeth yn cysylltu â threftadaeth arall, er enghraifft yn yr ardal leol neu'n genedlaethol

Peidiwch â defnyddio'r adran hon i ddweud wrthym am eich prosiect, neu beth fydd yn digwydd yn ystod eich prosiect. Byddwn yn gofyn i chi am hyn yn nes ymlaen yn y cais.

[Maes testun - 500 gair]

A yw'r dreftadaeth hon mewn perygl?

Esboniwch pam fod y dreftadaeth o dan fygythiad, a pha gamau sydd wedi'u cymryd (os o gwbl) i isafu'r risg.

Er enghraifft, efallai ei fod mewn perygl o gael ei cholli trwy ddifrod ffisegol neu esgeulustod, neu ddifffygion ariannol. Yn achos hanesion llafar a chymunedol, gallai fod mewn perygl o gael ei cholli wrth i bobl farw. Gall mynediad y cyhoedd i'r dreftadaeth hefyd fod mewn perygl o gael ei golli.

Os yw eich prosiect yn ymwneud ag adeilad neu heneb, dywedwch wrthym a yw ar Gofrestr Adeiladau neu Henebion Mewn Perygl.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â nifer o adeiladau mewn ardal gadwraeth, dywedwch wrthym a yw'r ardal gadwraeth ar Gofrestr Mewn Perygl.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â threftadaeth naturiol, dywedwch wrthym a yw'r dirwedd, daeareg, cynefin neu rywogaeth mewn perygl ac ym mha ffordd (er enghraifft, wedi'i nodi fel blaenoriaeth mewn Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth).

Dywedwch wrthym:

- beth yw cyflwr presennol y dreftadaeth
- sut mae'n cael ei reoli ar hyn o bryd a chan bwy
- sut mae pobl yn ymgysylltu â'r dreftadaeth ar hyn o bryd

Ateb:

- Nac ydy, dydy hi ddim mewn perygl [Blwch ticio]
- Ydy, mae hi mewn perygl [Blwch ticio]

Os ydy, esboniwch pam fod y dreftadaeth mewn perygl.

[Maes testun - 500 gair]

Ynghylch eich prosiect

Beth yw teitl eich prosiect?

Rhowch deitl neu enw i ni allu cyfeirio at eich prosiect.

Bydd hwn yn cael ei weld gan y sawl sy'n gwneud ein penderfyniadau, ac os bydd eich cais yn llwyddiannus, bydd yn cael ei ddefnyddio mewn unrhyw bostiadau cyhoeddus a wneir am eich prosiect a'i gyhoeddi ar ein gwefan. Gwnewch yn si?r eich bod chi'n dewis teitl rydych chi'n hapus i amrywiaeth eang o bobl ei weld.

Rydym yn eich annog i gadw eich teitl yn fyr ac yn ddisgrifiadol.

[Mewnbynnu testun - 255 nod]

Pryd fydd eich prosiect yn digwydd?

Rhowch amserlen ar gyfer eich prosiect. Gall hwn fod yn amcangyfrif.

Cofiwch y dylech dderbyn penderfyniad ar eich cais o fewn wyth wythnos i'ch cais gael ei brosesu.

Ni fyddem yn disgwyl i'ch prosiect gymryd mwy na phum mlynedd.

- dyddiad dechrau'r prosiect [Nodwch y dyddiad]
- dyddiad dod i ben y prosiect [Nodwch y dyddiad]

Ble mae eich prosiect yn digwydd?

Efallai bod eich prosiect yn digwydd rhywle sy'n wahanol i'ch sefydliad. Dywedwch wrthym ble mae hynny. Os yw eich prosiect yn digwydd ar fwy nag un safle, dywedwch wrthym ble y bydd y rhan fwyaf o'ch prosiect yn digwydd.

- yr un lle â chyfeiriad fy sefydliad [Blwch ticio]
- rhywle arall [Blwch ticio]

Os rhywle arall:

Dywedwch wrthym beth yw cyfeiriad eich prosiect.

[Nodi'r cod post > dewis y cyfeiriad > golygu manylion y cyfeiriad a ddewiswyd]

Rydym yn deall efallai nad oes gennych god post. Dywedwch wrthym beth yw'r cod post agosaf at leoliad eich prosiect.

Ydych chi eisiau ychwanegu cyfeirnod grid?

Ychwanegwch gyfeirnod grid os yw eich prosiect yn cael ei gynnal ar draws ardal fawr, ar fwy nag un safle neu mewn lle sy'n anodd ddod o hyd iddo gan ddefnyddio cod post. Er enghraifft, cofeb mewn lleoliad anghysbell neu ardal benodol o fewn tirwedd fwy.

Defnyddir cyfeirnodau grid i ddod o hyd i union leoliad ar fap. Gallant edrych yn wahanol gan ddibynnu ar ba ran o'r Deyrnas Unedig y maent yn cyfeirio ati. Er enghraifft:

- yng Nghymru, Lloegr a'r Alban, mae cyfeirnodau grid fel arfer yn edrych fel hyn: SJ33889035
- yng Ngogledd Iwerddon, mae cyfeirnodau grid fel arfer yn edrych fel hyn: C94704480

I gael canlyniad mwy cywir, dylech ddefnyddio cyfeirnodau grid gydag 8 neu 10 rhif. Gallwch ddod o hyd i gyfeirnodau grid ar gyfer y safleoedd neu'r ardaloedd sy'n gysylltiedig â'ch prosiect trwy ddefnyddio offeryn fel OS Grid Reference Finder.

- Nac ydym, nid ydym am ychwanegu cyfeirnod grid [Ticiwch y blwch]
- Ydym, rydym am ychwanegu cyfeirnod grid [Ticiwch y blwch]

Os ydym: Rhowch gyfeirnod grid [Maes testun – 20 cymeriad]

Os hoffech ychwanegu cyfeirnod grid arall, bydd modd i chi ychwanegu mwy ar y dudalen nesaf.

Mwy o wybodaeth:

Rhowch fwy o wybodaeth am y cyfeirnod grid. Er enghraifft, enw'r safle neu ddisgrifiad o'r ardal y mae'n ei chwmpasu.

[Maes testun – 50 gair]

A ydych wedi derbyn unrhyw gyngor gennym ynghylch y prosiect hwn?

Os ydych wedi siarad ag unrhyw un yng Nghronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol am eich prosiect, dywedwch wrthym am y cyngor a gawsoch a sut rydych wedi defnyddio'r cyngor hwnnw i ddatblygu eich prosiect. Er enghraifft, os ydych wedi cyflwyno Ymholiad Prosiect a derbyn adborth ar eich syniad am brosiect.

- Nac ydym, nid ydym wedi derbyn unrhyw gyngor gennych chi [Blwch ticio]
- Ydym, rydym wedi derbyn cyngor gennych chi [Blwch ticio]

Os ydym: Dywedwch fwy wrthym am y cyngor a gawsoch gennym am y prosiect hwn

[Maes testun - 500 gair]

A ydych wedi derbyn unrhyw gyngor gan unrhyw un arall am y prosiect hwn?

Dywedwch wrthym a ydych wedi derbyn unrhyw gyngor arbenigol am eich prosiect. Gallai hyn fod yn arbenigwyr ar y dreftadaeth y mae eich prosiect yn canolbwyntio arni neu sefydliadau eraill a fydd yn eich cefnogi i gyflwyno eich prosiect.

Gallai hyn gynnwys:

- unrhyw ymgynghoriad rydych wedi'i wneud gyda'ch cymuned leol a'r rhai a fydd yn ymwneud â'ch prosiect
- unrhyw gyngor ar gynnig y prosiect, megis gan bensaer neu gadwraethwr
- unrhyw gyngor cyn-ymgeisio ar faterion cynllunio a/neu ganiatâd adeilad rhestredig, er enghraifft gan eich awdurdod lleol neu archeolegydd
- cyngor ar sut i ymdrin â lles y cyfranogwyr yn eich prosiect, er enghraifft gan elusen neu grŵp lleol a all ddarparu cymorth sy'n berthnasol i'w profiad o lygad y ffynnon

Ateb:

- Nac ydym, nid ydym wedi derbyn unrhyw gyngor [Blwch ticio]
- Ydym, rydym wedi derbyn cyngor [Blwch ticio]

Os ydym: Dywedwch fwy wrthym am y cyngor a gawsoch gan unrhyw un arall am y prosiect hwn

[Maes testun - 500 gair]

Dywedwch wrthym beth fyddwch yn ei wneud yn ystod eich prosiect.

Rhowch drosolwg o'r hyn y byddwch yn ei wneud yn ystod eich prosiect.

Er enghraifft, disgrifiwch unrhyw:

- weithgareddau y byddwch yn eu gwneud
- digwyddiadau y byddwch yn eu cynnal
- eitemau neu adnoddau y byddwch yn eu creu

- eitemau neu adeiladau treftadaeth y byddwch yn eu hadfer
- tirweddau y byddwch yn eu gwella

Mae hyn yn ein helpu i ddeall beth yw diben eich prosiect.

Dylai eich cynllun prosiect ddarparu gwybodaeth fanylach am bob elfen o'ch prosiect.

[Maes testun - 500 gair]

A fydd gwaith cyfalaf yn rhan o'ch prosiect?

Diffinnir gwaith cyfalaf fel gwaith sy'n creu neu'n gwella ased. Gall hwn gynnwys gwaith ffisegol ar dirweddau, byd natur ac adeiladau, atgyweirio, cadwraeth, adeiladu o'r newydd, digideiddio ac allbynnau digidol o bob math, neu waith i sefydlogi cyflwr gwrthrychau. Rhai enghreifftiau o waith cyfalaf yw:

- cadwraeth rhostir
- gwaith atgyweirio neu adnewyddu ar adeilad hanesyddol
- codi estyniad neu adeilad newydd ar safle treftadaeth

Wrth allbynnau digidol rydym yn golygu unrhyw beth a grëir mewn fformat digidol gyda'n hariannu, sydd wedi'i ddylunio i roi mynediad i dreftadaeth neu helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani. Er enghraifft, arolygon amgylcheddol, deunyddiau addysgol a chynnwys arddangos digidol. Gallai eich allbynnau digidol gynnwys:

- ffotograffau, recordiadau sain a fideo
- dogfennau electronig a chronfeydd data
- cynnwys gwefannau ac apiau
- meddalwedd a chod
- modelau 3D

Dywedwch wrthym a fydd unrhyw waith cyfalaf (gan gynnwys allbynnau digidol) yn rhan o'ch prosiect, hyd yn oed os yw ond yn rhan fach o'ch prosiect ehangach.

- Na fydd, nid yw gwaith cyfalaf yn rhan o'n prosiect [Blwch ticio]
- Bydd, gwaith cyfalaf yw rhan o'n prosiect [Blwch ticio]

Os bydd gwaith cyfalaf yn rhan o'ch prosiect, bydd angen i chi ddweud wrthym pwy sy'n berchen ar y dreftadaeth. Os oes gennych nhw, bydd angen i ni weld unrhyw ddogfennau perchnogaeth.

Os yw allbynnau digidol yn rhan o'ch prosiect a bod gan bobl neu sefydliadau eraill hawliau perchnogaeth neu eiddo deallusol, bydd angen i chi ddweud wrthym am hyn. Er enghraifft, os yw eich prosiect am ddigideiddio archif ffisegol a darparu hon ar-lein am ddim, bydd angen i chi ddweud wrthym pwy sy'n berchen ar yr archif ffisegol a/neu sydd â'r hawliau iddi a phwy fydd yn berchen ar yr archif digidol.

Os mai eich sefydliad chi sy'n berchen ar y dreftadaeth, dywedwch wrthym:

- a oes gan eich sefydliad rydd-ddaliad ar yr adeilad neu dir, neu a yw'n berchen yn gyfan gwbl ar yr eitemau treftadaeth
- a oes gan eich sefydliad les ar yr adeilad neu dir a faint o flynyddoedd sy'n weddill ar y les
- A oes gan eich sefydliad, neu a yw'n bwriadu cymryd, morgais neu fenthyciadau eraill sydd wedi'u sicrhau ar yr adeilad neu dir, neu eitem treftadaeth. Os oes, rhowch fanylion y benthyciwr a maint y morgais neu fenthyciad i ni. Os oes gennych un, uwchlwythwch ddogfen o berchnogaeth.

Os yw sefydliad partner yn berchen ar y dreftadaeth, dywedwch wrthym:

- enw'r sefydliad partner
- a oes gan y partner yn y prosiect rydd-ddaliad ar yr adeilad neu dir, neu a yw'n berchen yn gyfan gwbl ar yr eitemau treftadaeth
- a oes gan y partner yn y prosiect les ar yr adeilad neu dir a faint o flynyddoedd sy'n weddill ar y les
- a oes gan y partner yn y prosiect, neu a yw'n bwriadu cymryd, morgais neu fenthyciadau eraill sydd wedi'u sicrhau ar yr adeilad neu dir, neu eitem treftadaeth
- os oes, rhowch fanylion y benthyciwr a maint y morgais neu fenthyciad i ni

Os nad ydych yn bodloni ein gofynion o ran perchnogaeth ar hyn o bryd, rhowch ddyddiad i ni pan fyddwch yn disgwyl y bydd modd gwneud hyn.

Dywedwch wrthym pwy sy'n berchen ar y dreftadaeth.

[Maes testun - 500 gair]

Uwchlwythwch ddogfen o berchnogaeth.

[Dewis ffeil]

Os dewiswch 'Bydd, gwaith cyfalaf yw rhan o'n prosiect', bydd angen hefyd i chi ateb y pum cwestiwn nesaf:

A oes angen unrhyw ganiatâd arnoch i wneud y gwaith cyfalaf?

Enghreifftiau o'r hyn y gallai fod angen caniatâd ar ei gyfer:

- cydsyniad gan berchennog ased treftadaeth
- hawliau mynediad gan berchennog tir
- caniatâd adeilad rhestredig
- caniatâd cynllunio gan y cyngor
- cydsyniad i recordio sain neu dynnu lluniau o unigolion
- caniatâd i ddigideiddio neu gyhoeddi'r allbynnau digidol ar-lein
- caniatâd i rannu'r allbynnau digidol o dan ein trwydded agored ddiodyfyn

Os nad ydych chi'n gwybod a oes angen caniatâd arnoch chi ai beidio, dewiswch yr opsiwn 'Dydyn ni ddim yn si?' a oes angen caniatâd arnom' a rhowch fanylion.

- Nac oes, does dim angen caniatâd arnom [Blwch ticio]

Os nac oes: Dywedwch wrthym pam nad oes angen caniatâd arnoch i wneud y gwaith cyfalaf [Maes testun - 500 gair]

- Oes, mae angen caniatâd arnom i wneud y gwaith cyfalaf [Blwch ticio]

Os oes: Dywedwch wrthym gan bwy y mae angen caniatâd arnoch [Maes testun - 500 gair]

Dydyn ni ddim yn si?r a oes angen caniatâd arnom [Blwch ticio]

A yw arolwg cyflwr wedi'i gynnal yn ystod y pum mlynedd diwethaf?

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chadwraeth treftadaeth, mae'n rhaid i chi ddarparu arolwg cyflwr neu ddogfen briodol arall megis cynllun cadwraeth drafft neu amlinellol). Dylai'r ddogfen hon ddweud wrthym beth yw cyflwr presennol y dreftadaeth a'r gwaith sydd angen ei wneud i ddychwelyd y dreftadaeth i gyflwr da.

Er enghraifft, os ydych chi'n bwriadu gwneud gwaith cadwraeth ar man addoli lleol, bydd angen i chi wybod beth yw'r cyflwr presennol a pha waith atgyweirio sydd angen ei wneud. Dylai'r arolwg neu'r adroddiad hefyd nodi blaenoriaeth gymharol y gwaith arfaethedig, er mwyn i chi wybod pa waith sydd fwyaf hanfodol, y mae angen ymdrin ag ef fwyaf ar fyrder.

Mae mathau eraill o arolwg a allai gael eu gwneud, gan gynnwys arolwg perfformiad adeiladau ac effeithlonrwydd ynni, neu arolwg safle sy'n asesu gwasanaethau a'r defnydd o'r safle. Ar gyfer archif mae'n bosibl hefyd y bydd angen arolwg cyflwr neu archwiliad, sydd fel arfer yn cael ei wneud gan archifydd. Efallai y bydd angen i arbenigwr asesu archif neu gasgliad digidol, neu gasgliad o weithiau y mae angen eu digideiddio neu eu trosglwyddo o gyfrwng hen ffasiwn ei fath, er mwyn sicrhau cadwraeth briodol.

Os ydych wedi cael unrhyw fath o arolwg cyflwr, fe hoffem ei weld. Gallwch uwchlwytho arolwg cyflwr yma.

- Nac ydy, nid oes arolwg cyflwr wedi'i gynnal [Blwch ticio]

Os nac ydy: Dywedwch wrthym pam nad ydych wedi cael arolwg cyflwr

[Maes testun - 500 gair]

- Ydy, mae arolwg cyflwr wedi'i gynnal [Blwch ticio]

Os bydd: Dywedwch fwy wrthym am yr arolwg cyflwr

[Maes testun - 500 gair]

Uwchlwythwch arolwg cyflwr.

[Dewis ffeil]

- Nid ydym yn si?r a oes arolwg cyflwr wedi'i gynnal [Blwch ticio]

Os nad ydych yn si?r: Dywedwch wrthym pam nad ydych yn si?r a oes arolwg cyflwr wedi'i gynnal

[Maes testun - 500 gair]

A oes unrhyw amodau, cyfyngiadau neu gyfamodau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r dreftadaeth a allai effeithio ar eich prosiect?

Dywedwch wrthym os yw'r gofrestr teitl neu ddogfennau perchnogaeth eraill yn cynnwys unrhyw waharddiadau neu gyfyngiad ar ei defnydd neu berchnogaeth, neu a oes angen unrhyw ganiatadau ar gyfer unrhyw drafodion. Os oes, bydd angen i chi roi'r manylion llawn a thystiolaeth bod y rhain wedi'u bodloni.

Gallai hyn gynnwys:

- cyfamod Cyfyngol sy'n cyfyngu ar y math o ddefnydd ar gyfer y tir neu'r eiddo
- cyfyngiad sy'n rhoi hawl i barti arall gael ei hysbysu am unrhyw drafodion neu nodi amodau y byddai angen eu datrys cyn gwerthu'r eiddo
- eiddo deallusol neu ddeiliaid hawliau eraill sy'n gysylltiedig â'ch allbynnau digidol

Ateb:

- Nac oes, does dim amodau, cyfyngiadau neu gyfamodau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r dreftadaeth [Blwch ticio]
- Oes, mae yna amodau, cyfyngiadau neu gyfamodau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r dreftadaeth [Blwch ticio]

Os oes: Dywedwch fwy wrthym am unrhyw amodau, cyfyngiadau neu gyfamodau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r ased treftadaeth a allai effeithio ar eich prosiect

[Maes testun - 500 gair]

- Nid ydym yn si?r a oes unrhyw amodau, cyfyngiadau neu gyfamodau cyfreithiol sy'n gysylltiedig â'r dreftadaeth [Blwch ticio]

A yw'r dreftadaeth hon ar y Gofrestr Mewn Perygl?

Dywedwch wrthym a yw eich treftadaeth ar un o'r Cofrestrau Mewn Perygl canlynol.

- Cofrestr Heritage at Risk Historic England (rhif adnabod 7 ffigur)
- Cofrestr Buildings at Risk Historic Environment Scotland ar gyfer Yr Alban (rhif adnabod 4 ffigur)
- Cofrestr Heritage at Risk Adran Cymunedau Gogledd Iwerddon (rhif adnabod dau ffigur/tri ffigur)
- Cofrestr Mewn Perygl unrhyw awdurdod lleol yng Nghymru

Ateb:

- Nac ydy, dydy hi ddim ar y Gofrestr Mewn Perygl [Ticiwch y blwch]

- Ydy, mae ar y Gofrestr Mewn Perygl [Ticiwch y blwch]

Os ydy: Dywedwch wrthym beth yw'r rhif ar y Gofrestr Mewn Perygl

[Rhowch y rhif]

A fyddwch yn creu unrhyw waith digidol fel rhan o'ch prosiect?

Wrth allbynnau digidol rydym yn golygu unrhyw beth a grëir mewn fformat digidol gyda'n hariannu, sydd wedi'i ddylunio i roi mynediad i dreftadaeth neu helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani.

Dywedwch wrthym a fyddwch yn creu unrhyw allbynnau digidol fel rhan o'ch prosiect. Bydd angen i'r allbynnau digidol y byddwch yn eu creu fodloni ein gofynion digidol, a bod ar gael, yn hygyrch ac yn agored. Gallwch ddarllen mwy am ein gofynion digidol ar ein gwefan. Gallwch [ddarllen mwy am ein gofynion digidol ar ein gwefan](#).

Gallai eich allbynnau digidol gynnwys:

- ffotograffau, recordiadau sain a fideo
- dogfennau electronig a chronfeydd data
- cynnwys gwefannau ac apiau
- meddalwedd a chod
- modelau 3D

Ateb:

- Na fyddwn, nid ydym yn creu unrhyw waith digidol [Blwch ticio]
- Byddwn, rydym yn creu gwaith digidol [Blwch ticio]

Os byddwn: Dywedwch wrthym sut y byddwch yn sicrhau bod y gwaith digidol hwn yn bodloni ein gofynion digidol.

[Maes testun - 500 gair]

Diwedd y cwestiynau ychwanegol ar gyfer prosiectau sy'n gwneud gwaith cyfalaf.

A fyddwch yn caffael unrhyw adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth fel rhan o'ch prosiect?

Dywedwch wrthym am yr adeiladau, y tir neu'r eitemau treftadaeth, sut y byddwch yn eu caffael ac am unrhyw ofynion perchnogaeth. Bydd angen i chi ddarparu gwybodaeth i ni am yr adeilad, y tir neu'r eitemau treftadaeth y dymunwch eu prynu fel rhan o'ch prosiect.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â phrynu eitem treftadaeth, mae'n rhaid i chi gael prisiad annibynnol i helpu dangos y gellir prynu'r eitem hon am bris realistig.

Os ydych eisoes wedi dweud wrthym am unrhyw adeiladau y byddwch efallai'n eu caffael wrth ateb y cwestiwn gwaith cyfalaf, rhowch grynodedb yma.

- Na fyddwn, nid ydym yn caffael unrhyw adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth [Blwch ticio]
- Byddwn, rydym yn caffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth [Blwch ticio]

Os byddwn: Dywedwch wrthym am unrhyw adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth y byddwch yn eu caffael fel rhan o'ch prosiect

[Maes testun - 500 gair]

Mae ein hariannu'n ddarostyngedig i Ddeddf Rheoli Cymhorthdal 2022. Dywedwch wrthym a ydych o'r farn bod yr ariannu y gwnaed cais amdano yn Gymhorthdal o dan y Ddeddf ac am unrhyw gyngor yr ydych efallai wedi'i geisio.

Os bydd eich cais yn llwyddiannus, mae'n bwysig cofio bod ein grant yn dod o arian cyhoeddus ac y gall fod yn ddarostyngedig i Ddeddf Rheoli Cymhorthdal 2022.

Darganfyddwch fwy am reolaeth gymhorthdal yn adran gofynion cyfreithiol a pholisi canllawiau'r [rhaglen](#).

[Maes testun - 500 gair]

Sut fyddwch chi'n cynnal buddion eich prosiect ac yn talu unrhyw gostau cysylltiedig?

Dywedwch wrthym sut y byddwch yn rheoli buddion eich prosiect ar ôl i'r ariannu ddod i ben.

Er enghraifft:

- beth fydd yn digwydd i'r pethau yr ydych yn eu cynhyrchu fel rhan o'r prosiect, er enghraifft a fydd y rhain yn cael eu rhoi i archif leol neu'n cael eu harddangos o hyd gan eich sefydliad
- sut y byddwch yn rheoli'r dreftadaeth yn y dyfodol, er enghraifft a fyddwch yn parhau i gyflogi staff i helpu cynnal a chadw safle yr ydych wedi'i adfer
- sut y byddwch yn ymdrin ag unrhyw gostau sy'n gysylltiedig â chynnal a chadw'r dreftadaeth pan ddaw'r prosiect i ben, er enghraifft costau cyfleustodau ar gyfer adeilad sydd newydd ei agor

[Maes testun - 500 gair]

Ynghylch am yr angen am eich prosiect

Pam mae angen i'ch prosiect ddigwydd?

Dywedwch wrthym pam fod angen i'ch prosiect ddigwydd, pam fod angen iddo ddigwydd nawr a pha gyfleoedd y bydd eich prosiect yn gafael ynddynt.

Er enghraifft, dywedwch wrthym:

- a yw'r risg i'ch treftadaeth yn enbydus a sut y bydd eich prosiect yn mynd i'r afael â hyn
- am unrhyw ddyddiadau allweddol neu ben-blwyddi y mae eich prosiect yn gobeithio eu dathlu
- am unrhyw ariannu partneriaeth sydd ar gael i chi nawr na fydd ar gael yn y dyfodol
- beth fydd yn digwydd os na fyddwch yn derbyn grant gennym ni
- pam fod eich prosiect yn bwysig i'ch cymuned leol a pham eu bod am i'r prosiect hwn ddigwydd
- a oes unrhyw rwystrau i bobl ymgysylltu â'r dreftadaeth a sut y bydd eich prosiect yn helpu dileu'r rhain
- sut mae eich prosiect yn cefnogi strategaethau neu amcanion lleol perthnasol ar gyfer buddsoddi, ymgysylltu cymunedol, strategaethau twf neu ddatblygu

[Maes testun - 500 gair]

A oes cymuned benodol y mae eich prosiect wedi ymrwymo i'w gwasanaethu? Dewiswch unrhyw un sy'n berthnasol.

Rydym yn defnyddio'r Safon Data Amrywiaeth, Cydraddoldeb a Chynhwysiad i'n helpu deall pwy mae ein hariannu'n ei gyrraedd. Os ydych chi'n meddwl bod 75% neu fwy o'r bobl a allai gael eu cefnogi neu gael budd o'ch prosiect yn dod o un neu fwy o'r cymunedau penodol hyn, dywedwch wrthym pwy ydyn nhw.

Dewiswch o'r rhestr isod i adlewyrchu pwy fydd eich prosiect yn ei gefnogi. Dewiswch unrhyw a phob un sy'n berthnasol, neu dewiswch 'dim un o'r uchod' os nad yw hyn yn berthnasol i'ch prosiect.

Os ydych yn gweithio gyda phobl sy'n agored i niwed fel rhan o'ch prosiect, bydd angen i chi fod wedi rhoi polisïau ac arferion diogelu ar waith. Dylech hefyd sicrhau bod lles staff y prosiect, cyfranogwyr ac ymwelwyr yn cael ei ystyried trwy gydol eich prosiect.

Dylech wneud addasiadau rhesymol i'r ffordd yr ydych yn cyflwyno eich prosiect neu wasanaethau fel y gall pawb gymryd rhan.

- Cymunedau sy'n profi annhegwch, gwahaniaethu neu anghydraddoldeb ethnig neu hiliol [Blwch ticio]
- Cymunedau ffydd [Blwch ticio]
- Pobl sydd wedi mudo a/neu sydd â phrofiad o'r system fewnfudo [Blwch ticio]
- Pobl f/Fyddar, anabl, dall, â golwg rhannol a/neu niwrowahanol [Blwch ticio]
- Pobl h?n (65 oed a throsodd) [Blwch ticio]
- Pobl iau (o dan 25 oed) [Blwch ticio]
- Menywod a merched [Blwch ticio]
- Pobl LHDTC+ [Blwch ticio]
- Pobl sydd o dan anfantais addysgol neu economaidd [Blwch ticio]
- Grwpiau penodol nad ydynt eisoes wedi'u cynnwys [Blwch ticio]
- Ddim un o'r uchod [Blwch ticio]

Pwy arall ydych chi wedi cysylltu â nhw ynghylch ariannu eich prosiect?

Dywedwch wrthym am unrhyw ariannu arall:

- rydych wedi'i sicrhau i helpu tuag at gost eich prosiect
- rydych yn bwriadu gwneud cais amdano i gefnogi'r prosiect hwn
- y byddwch yn ei godi drwy godi arian neu gyfraniadau torfol

Dywedwch wrthym a ydych wedi codi unrhyw gyfraniadau nad ydynt yn arian parod i'ch helpu i gyflwyno eich prosiect.

Er y gallwn ariannu cost gyfan y prosiect, dylech esbonio pam na allwch godi unrhyw ariannu arall naill ai o'ch adnoddau eich hun neu o ffynonellau eraill.

[Maes testun - 500 gair]

Ein hegwyddorion buddsoddi

Bydd ein pedair egwyddor fuddsoddi'n cyfeirio ein holl benderfyniadau gwneud grantiau o dan ein strategaeth 10 mlynedd, Treftadaeth 2033

Ein hegwyddorion buddsoddi yw:

- achub treftadaeth
- diogelu'r amgylchedd
- cynhwysiad, mynediad a chyfranogiad
- cynaladwyedd sefydliadol

Mae'n rhaid i chi gymryd pob un o'r pedair egwyddor i ystyriaeth yn eich prosiect. Gallwch ganolbwyntio'n fwy ar rai egwyddorion buddsoddi nag eraill.

Er enghraifft:

- os yw eich prosiect yn canolbwyntio ar adfer tirweddau naturiol a'u hagor i fyny, efallai y byddwch am bwysleisio achub treftadaeth a diogelu'r amgylchedd yn eich cais
- os yw eich prosiect yn canolbwyntio ar gofnodi a rhannu hanesion llafar a datblygu sgiliau, efallai y byddwch yn canolbwyntio mwy ar gynhwysiad, mynediad a chyfranogiad a chynaladwyedd sefydliadol

Eich cyfrifoldeb chi yw penderfynu ar gryfder y ffocws a'r pwyslais ar bob egwyddor, a dangos hynny.

Esboniwch sut fydd eich prosiect yn achub treftadaeth.

[Maes testun - 500 gair]

Esboniwch sut fydd eich prosiect yn diogelu'r amgylchedd.

[Maes testun - 500 gair]

Esboniwch sut fydd eich prosiect yn cynyddu cynhwysiad, mynediad a chyfranogiad.

[Maes testun - 500 gair]

Esboniwch sut fydd eich prosiect yn gwella'ch cynladwyedd sefydliadol.

[Maes testun - 500 gair]

Cyflwyno eich prosiect

Pam mai eich sefydliad chi yw'r un gorau i gyflwyno'r prosiect hwn?

Dywedwch wrthym pam y dylai eich sefydliad chi'n benodol redeg y prosiect hwn.

Gall hyn gynnwys:

- unrhyw brofiad sydd gan eich sefydliad o redeg prosiectau tebyg
- gwybodaeth a sgiliau staff a/neu aelodau Bwrdd ac Ymddiriedolwyr
- capasiti eich sefydliad i gyflwyno'r prosiect ar yr un pryd â'ch gwaith arferol
- eich cysylltiadau â phrosiectau neu sefydliadau perthnasol eraill

[Maes testun - 500 gair]

Sut fyddwch chi'n rheoli cyflwyniad eich prosiect?

Dywedwch wrthym sut y bydd eich prosiect yn cael ei reoli o ddydd i ddydd ac am y bobl a fydd yn ymwneud ag ef.

Dylai hyn gynnwys dweud wrthym:

- bwy fydd yn gwneud penderfyniadau, profiad y bobl sy'n cymryd rhan a'u rolau yn y prosiect
- am swyddi staff, prentisiaid, hyfforddeiaethau, neu unrhyw gyfleoedd cyflogedig eraill, y bydd eich prosiect yn eu creu
- am unrhyw gyfleoedd gwirfoddoli y bydd eich prosiect yn eu creu. Gwirfoddolwyr yw pobl sy'n rhoi o'u hamser am ddim i helpu cyflwyno eich prosiect
- os ydych yn symud aelod staff presennol i swydd sydd wedi'i chreu gan y prosiect hwn, neu'n ymestyn oriau aelod staff presennol i weithio ar y prosiect, dywedwch wrthym beth yw eu cymwysterau ar gyfer y rôl

Cofiwch, rhaid i chi hysbysebu pob swydd staff newydd yn agored, oni bai eich bod yn symud aelod staff presennol i swydd sydd wedi'i chreu gan y prosiect hwn neu'n ymestyn oriau aelod staff presennol i weithio ar y prosiect.

[Maes testun - 500 gair]

A fydd eich prosiect yn cael ei gyflwyno gan bartneriaeth?

Dywedwch wrthym bwy yw eich partneriaid, natur eich partneriaethau a sut y byddwch yn gweithio ar y cyd.

Hoffem weld eich cytundeb partneriaeth os ydych yn gweithio gydag unrhyw sefydliadau eraill i gyflawni eich prosiect. Os oes gennych un, gallwch ei uwchlwytho yma.

Dylai'r ddogfen hon amlinellu rolau a chyfrifoldebau'r holl bartneriaid a dylai pob parti ei llofnodi. Dylai'r cytundeb hwn adlewyrchu anghenion eich prosiect ac mae'n bosibl y bydd angen i chi geisio cyngor annibynnol.

Does dim angen i chi ddarparu cytundeb partneriaeth oni bai bod sefydliad arall yn cyflwyno rhan sylweddol o'ch prosiect.

- Na fydd, ni chaiff y prosiect ei gyflwyno gan bartneriaeth [Blwch ticio]
- Bydd, caiff y prosiect ei gyflwyno gan bartneriaeth [Blwch ticio]

Os bydd: Dywedwch wrthym am eich partneriaid

[Maes testun - 500 gair]

Uwchlwythwch gytundeb partneriaeth.

[Dewis ffeil]

Sut fyddwch yn gwerthuso eich prosiect?

Rhaid i chi werthuso eich prosiect a darparu adroddiad gwerthuso ysgrifenedig ar ôl i chi orffen eich prosiect.

Bydd angen i chi greu cynllun gwerthuso ar ddechrau eich prosiect. Braslun yw hwn o sut y byddwch yn cywain data i fesur, dadansoddi a deall yr hyn rydych chi'n ei wneud ac yn y pen draw i ddarparu tystiolaeth o'r canlyniadau y mae eich prosiect wedi'u cyflawni.

Dywedwch wrthym pwy fydd yn gwneud eich gwerthusiad. Gallai hyn fod yn staff yn eich sefydliad neu'n unigolyn neu sefydliad y bydd angen i chi ei gyflogi. Dylech ddarparu briff ar gyfer y gwaith hwn fel dogfen ategol.

Byddem yn disgwyl gweld costau ar gyfer eich gwerthusiad wedi'u cynnwys yn eich costau prosiect.

[Maes testun - 500 gair]

A fydd unrhyw ran o'ch prosiect yn digwydd yng Nghymru?

- Na fydd, nid yw unrhyw ran o'n prosiect yn digwydd yng Nghymru [Blwch ticio]
- Bydd, mae ein prosiect cyfan neu ran ohono'n digwydd yng Nghymru [Blwch ticio]

Os bydd: Dywedwch wrthym sut y caiff y Gymraeg ei defnyddio yn eich prosiect.

Os bydd eich prosiect yn digwydd yng Nghymru, mae'n rhaid i chi ystyried y Gymraeg ym mhob agwedd o'ch gwaith.

Dywedwch wrthym sut y byddwch yn defnyddio'r Gymraeg yn eich prosiect, a chofiwch sicrhau bod yr wybodaeth hon wedi'i chynnwys yng nghyllideb a chynllun eich prosiect. Dylech gynnwys cyllideb ar gyfer cyfieithu o dan y categori costau 'Arall' yn yr adran costau prosiect.

[Maes testun - 500 gair]

Dywedwch wrthym am unrhyw heriau allweddol neu risgiau posibl i'ch prosiect yr ydych wedi'u nodi.

Rydym yn gwybod bod pob prosiect yn wynebu heriau a risgiau. Dywedwch wrthym am yr heriau neu'r risgiau yr ydych wedi'u nodi, a allai effeithio ar eich prosiect.

Dylai eich cofrestr risgiau ddarparu gwybodaeth fanylach am yr heriau neu'r risgiau hyn a sut y byddwch yn eu rheoli.

Byddem yn disgwyl gweld cronfa wrth gefn yn eich costau prosiect i helpu rheoli'r heriau neu'r risgiau a nodwyd.

[Maes testun - 500 gair]

Costau prosiect

Dywedwch wrthym faint y bydd yn ei gostio i gyflwyno eich prosiect

Dylech gynnwys yr holl gostau sy'n gysylltiedig â'ch prosiect.

Bydd angen i chi ychwanegu cost newydd ar gyfer pob cost prosiect wahanol.

Er enghraifft, os ydych yn recriwtio tri aelod staff newydd i reoli'ch prosiect, bydd angen i chi ychwanegu tair cost staff newydd wahanol. Bydd angen i bob cost fod â'i disgrifiad a'i swm ei hun.

TAW:

- Os ydych yn hawlio TAW ar unrhyw un o'ch costau prosiect, cofiwch sicrhau'n gyntaf na ellir ei hadennill trwy ffynonellau eraill. Ni allwn dalu costau TAW y gallwch ei adennill.
- Os bydd eich statws TAW yn newid yn ystod eich prosiect, byddwn yn lleihau ein cyfraniad at y costau os ydych wedi llwyddo i hawlio'r TAW yn ôl.
- Cofiwch ychwanegu TAW at eich costau prosiect lle bo'n berthnasol.

Math o gost [cwymprestr]

Staff newydd

- Dylech gynnwys costau ar gyfer staff a fydd yn gweithio ar eich prosiect. Cofiwch sicrhau eich bod yn cynnwys unrhyw argostau perthnasol hefyd.
- Gallai hyn gynnwys costau contractau cyfnod penodol newydd, secondiadau, prentisiaethau a chost staff llawrydd i helpu cyflwyno eich prosiect. Peidiwch â chynnwys costau talu hyfforddeion yma.
- Mewn rhai amgylchiadau gall fod yn briodol cynnwys costau ar gyfer absenoldeb mamolaeth a/neu daliadau diswyddo. Rydym yn disgwyl i'ch sefydliad lynu wrth arfer adnoddau dynol da a dilyn yr holl gyfreithiau perthnasol, gan gynnwys talu o leiaf y Cyflog Byw Cenedlaethol i holl aelodau staff y prosiect.

Ffioedd proffesiynol

- Dylech gynnwys costau ar gyfer unrhyw wasanaethau y bydd angen i chi dalu amdanynt yn ystod eich prosiect. Er enghraifft, syrfëwr adeiladu, pensaer tirweddau neu gadwraethwr.
- Dylai ffioedd gydweddu â chanllawiau proffesiynol a bod yn seiliedig ar ddyfynbrisiau gan y gweithiwr proffesiynol neu gorff proffesiynol yr ydych yn ei dalu.

Recrwtio

- Gall hyn gynnwys cost hysbysebu ac unrhyw dreuliau teithio ar gyfer cyfweiliadau.
- Rydym yn disgwyl i'ch sefydliad lynu wrth arfer adnoddau dynol da a dilyn yr holl gyfreithiau perthnasol.

Cost prynu eitemau treftadaeth

- Mae costau cymwys yn cynnwys y pris prynu ei hun, prisiadau, ffioedd asiant a phremiwm prynwr ar gyfer pryniannau mewn arwerthiant.
- Ni allwch gynnwys ffioedd y gwerthwr.
- Os ydych yn berchennog preifat ased treftadaeth ffisegol neu'n sefydliad masnachol allwch chi ddim gynnwys costau yma.

Gwaith atgyweirio a chadwraeth

- Mae hyn yn cynnwys costau gwaith atgyweirio, adfer neu warchod eitem, adeilad neu safle treftadaeth.

Costau digwyddiadau

- Costau ar gyfer unrhyw ddigwyddiadau, er enghraifft, bwyd a diod neu hurio ystafell.

Allbynnau digidol

- Costau ar gyfer creu unrhyw waith digidol a bodloni ein gofynion digidol.

Offer a deunyddiau, gan gynnwys deunyddiau dysgu

- Costau prynu offer a deunyddiau, er enghraifft dyfeisiau recordio hanes llafar neu ddeunyddiau ar gyfer creu taflenni a chyhoeddiadau.

Hyfforddiant ar gyfer staff

- Efallai y bydd angen hyfforddiant ar staff presennol a staff newydd i gyflawni'ch prosiect.

Hyfforddiant ar gyfer gwirfoddolwyr

- Efallai y bydd angen hyfforddiant ar wirfoddolwyr presennol a gwirfoddolwyr newydd i gyflawni'ch prosiect.

Teithio ar gyfer staff

- I helpu staff i deithio i safleoedd.
- Gallai hyn gynnwys costau defnyddio cludiant cyhoeddus, neu hurio beic neu gar.
- Rydym yn annog cludiant cynaliadwy lle bo modd (fel defnyddio cerbyd trydan yn hytrach na cherbyd diesel), ond yn deall efallai na fydd hyn bob amser yn bosibl.
- Dylai costau teithio mewn car fod yn seiliedig ar 45c y filltir.

Teithio ar gyfer gwirfoddolwyr

- I helpu gwirfoddolwyr i deithio i safleoedd. Gall cynnig talu am deithio helpu dileu rhwystrau a allai atal pobl rhag gwirfoddoli.
- Gallai hyn gynnwys costau defnyddio cludiant cyhoeddus, neu hurio beic neu gar.
- Rydym yn annog cludiant cynaliadwy lle bo modd (fel defnyddio cerbyd trydan yn hytrach na cherbyd diesel), ond yn deall efallai na fydd hyn bob amser yn bosibl. Mewn rhai amgylchiadau efallai y byddai'n fwy priodol hurio bws mini os yw nifer fawr o wirfoddolwyr yn teithio i'r un lle.
- Dylai costau teithio mewn car fod yn seiliedig ar 45c y filltir.

Treuliau ar gyfer staff

- Dylech gynnwys costau ar gyfer treuliau staff. Dylech dalu am unrhyw gostau staff a ysgwyddir o ganlyniad i gyflwyno eich prosiect.
- Er enghraifft, gallai hyn gynnwys costau ar gyfer lluniaeth neu lety.

Treuliau ar gyfer gwirfoddolwyr

- Dylech gynnwys costau ar gyfer treuliau gwirfoddolwyr. Gall cynnig talu am dreuliau helpu dileu rhwystrau a allai atal pobl rhag gwirfoddoli.
- Er enghraifft, gallai hyn gynnwys costau lluniaeth, gofalu am ddibynyddion a chostau gweithwyr cymorth.
- Peidiwch â defnyddio'r math hwn o gost i dalu am amser gwirfoddolwyr. Cofiwch fod gwirfoddolwyr yn bobl sy'n rhoi o'u hamser am ddim, ac ni ddylech gynnwys costau i ad-dalu

gwirfoddolwyr am unrhyw amser y maent yn ei dreulio ar eich prosiect.

Arall

- Dylech gynnwys unrhyw gostau nad ydynt yn ffitio i unrhyw un o'r penawdau cost eraill. Cofiwch roi disgrifiad clir o beth yw'r costau hyn.
- Os yw eich prosiect yn digwydd yng Nghymru, cofiwch sicrhau eich bod yn cynnwys costau digonol ar gyfer cyfieithu i'r Gymraeg.
- Efallai y byddwch am gynnwys costau ar gyfer addasiadau rhesymol yma hefyd.

Cyhoedduswydd a hyrwyddo

- Dylech gynnwys costau ar gyfer deunyddiau hyrwyddo sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'ch prosiect.
- Cofiwch sicrhau eich bod yn cynnwys costau digonol ar gyfer cydnabod cefnogaeth y Loteri Genedlaethol hefyd. Gan fod yr arian ar gyfer ein grantiau'n dod oddi wrth chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, mae cydnabod eich grant gan y Gronfa Treftadaeth yn amod o'n hariannu. Defnyddiwch ein harweiniad cydnabyddiaeth i gynllunio a chostio eich gweithgareddau.

Gwerthuso

- Mae'r pennawd cost hwn yn orfodol gan fod yn rhaid gwerthuso pob prosiect.
- Dylech gynnwys costau gwerthuso eich prosiect o'r cychwyn cyntaf. Efallai y byddwch am gyflogi unigolyn neu sefydliad i'ch cefnogi gyda hyn.
- Rydym yn argymhell bod y costau'n gymesur â graddfa eich prosiect.

Swm wrth gefn

- Mae'r pennawd cost hwn yn orfodol. Mae swm wrth gefn yn cael ei ddefnyddio i dalu am gostau annisgwyl sy'n angenrheidiol er mwyn cyflwyno eich prosiect.
- Byddem yn disgwyl i swm yr arian wrth gefn sydd wedi'i gynnwys helpu wrth reoli'r heriau neu'r risgiau a nodwyd gennych. Dylai hefyd adlewyrchu graddfa eich prosiect.
- Cofiwch sicrhau eich bod yn cynnwys eich swm wrth gefn gofynnol yma yn unig ac nid o fewn penawdau cost eraill y cais.

Gwaith adeiladu o'r newydd

- Dylech gynnwys costau unrhyw waith adeiladu o'r newydd a allai ddigwydd o ganlyniad i'ch prosiect.

Grantiau cymunedol

- Gallwch gynnwys costau ar gyfer unrhyw daliadau i berchnogion trydydd parti, gan gynnwys perchnogion preifat, ar gyfer gweithgareddau a gwaith cyfalaf sy'n cyfrannu at gyflawni nodau

cyffredinol eich prosiect.

Adennill costau llawn

- Mae adennill costau llawn yn fath o gost a ddefnyddir i dalu costau anuniongyrchol prosiect. Mae costau anuniongyrchol yn cynnwys gorbenion, neu gostau nad ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â'r prosiect y mae eich sefydliad yn ei gyflwyno, ond sy'n hanfodol i redeg eich sefydliad.
- Os ydych yn sefydliad yn y sector gwirfoddol, gallwn dalu cyfran o orbenion eich sefydliad, y mae'n rhaid iddynt fod yn briodol i'r amser neu adnoddau a ddefnyddir ar gyfer eich prosiect. Wrth sector gwirfoddol rydym yn golygu sefydliadau sy'n annibynnol ar lywodraeth y mae gan eu llywodraethu, eu hariannu a'u hadnoddau ffocws gwirfoddol. Er enghraifft, gallai sefydliad yn y sector gwirfoddol:
  - fod â Bwrdd Ymddiriedolwyr
  - cael ei ariannu gan grantiau a rhoddion
  - dibynnu ar wirfoddolwyr i gyflawni ei nodau
- Dylech gynnwys unrhyw gostau ar gyfer adennill costau llawn yma.

Chwyddiant

- Dylech gynnwys unrhyw gostau priodol a fydd yn darparu'n ddigonol am chwyddiant a ragfynegir. Dylech gyllidebu'n briodol ar gyfer chwyddiant yn seiliedig ar amserlen y prosiect, ynghyd â ffactorau eraill megis deunyddiau a ddefnyddir, gofynion o ran llafur a lleoliad.

Disgrifiad o'r gost?[Maes testun - 50 gair]

Swm [Mewnbynnu rhif, 1 neu'n fwy]

Swm TAW [Mewnbynnu rhif, a all fod yn 0]

A ydych yn derbyn unrhyw gyfraniadau arian parod i gefnogi eich prosiect?

Cyfraniadau arian parod yw cronfeydd eraill y disgwylwch eu derbyn tuag at gost eich prosiect. Mae hyn yn cynnwys unrhyw gyfraniad arian parod gan eich sefydliad eich hun.

Rydym yn eich annog i fod â chyfraniadau arian parod, er nad oes eu hangen arnoch.

- Nac ydym, nid ydym yn derbyn cyfraniadau arian parod [Blwch ticio]
- Ydym, rydym yn derbyn cyfraniadau arian parod [Blwch ticio]

Os ydym:?Disgrifiad o'r cyfraniad arian parod [Maes testun]

Ydy'r cyfraniad hwn wedi'i sicrhau? [opsiynau]

Wrth sicrhau, rydym yn golygu arian parod yn eich cyfrif banc sydd wedi'i neilltuo'n benodol ar gyfer y prosiect hwn neu fod arian grant wedi cael ei gynnig yn ffurfiol.

Ydy a gallwn ddarparu tystiolaeth [Blwch ticio]

Os ydy: Uwchlwythwch dystiolaeth. Gallai hwn fod yn llythyr yn cadarnhau'r cynnig neu'n gopi o gyfriflenni banc yn dangos yr arian yn eich cyfrif.

Uwchlwythwch dystiolaeth [Dewis ffeiliau]

- Ydy, ond nid oes gennym dystiolaeth eto [Blwch ticio]
- Nac ydy?[Blwch ticio]
- Ddim yn si?r [Blwch ticio]

Swm [Mewnbynnu rhif, 1 neu'n fwy]

A ydych yn derbyn unrhyw gyfraniadau nad ydynt yn arian parod i gefnogi eich prosiect?

Cyfraniadau nad ydynt yn arian parod yw pethau sydd eu hangen arnoch ar gyfer eich prosiect nad oes angen i chi dalu amdanynt.

Er enghraifft, defnyddio ystafell mewn busnes lleol, neu ddeunyddiau a roddir gan gwmni lleol.

Rydym yn eich annog i fod â chyfraniadau nad ydynt yn arian parod, er nad oes eu hangen arnoch.

- Nac ydym, dydyn ni ddim yn derbyn cyfraniadau nad ydynt yn arian parod [Blwch ticio]
- Ydym, rydym yn derbyn cyfraniadau nad ydynt yn arian parod [Blwch ticio]

Os ydym: ?Disgrifiad o'r cyfraniad nad yw'n arian parod? [Maes testun]

Gwerth amcangyfrifedig [Mewnbynnu rhif, 1 neu'n fwy]

Rhowch amcangyfrif o faint y byddai hyn wedi'i gostio os oedd angen i'ch prosiect dalu amdano.

Dogfennau ategol

Cyfrifon

Uwchlwytho cyfrifon eich sefydliad.

Rhaid i chi ddarparu eich cyfrifon diweddaraf sydd wedi'u harchwilio neu eu dilysu gan gyfrifydd.

Mae angen i gyfrifon fod:

- yn **enw cyfreithiol** eich sefydliad
- â **dyddiad arnynt**
- â **llofnod mewn llawysgrifen**. Nid yw hyn yn cynnwys llofnodion digidol
- cynnwys **teitl** y sawl sy'n eu llofnodi. Rhaid i'r person hwn fod yn gyfarwyddwr, ymddiriedolwr, cyfrifydd, neu berson uwch arall yn eich sefydliad

Os yw cyfrifon eich sefydliad yn hŷn na 18 mis, rhaid hefyd i chi ddarparu tri mis o'ch cyfriflenni banc diweddaraf. Dylai hyn fod y tri mis cyn y dyddiad yr ydych yn cyflwyno eich cais.

Os sefydlwyd eich sefydliad lai na 14 mis yn ôl ac nid oes gennych set o gyfrifon wedi'u harchwilio, rhaid i chi ddarparu eich tair cyfriflen banc ddiwethaf, neu lythyr wedi'i arwyddo gan eich banc yn cadarnhau bod eich sefydliad wedi agor cyfrif.

Nid oes angen i ni weld eich cyfrifon os ydych yn sefydliad cyhoeddus, er enghraifft awdurdod lleol neu brifysgol.

Uwchlwythwch eich cyfrifon [Dewis ffeil]

Cynllun prosiect a chofrestr risgiau

Uwchlwytho eich cynllun prosiect a'ch cofrestr risgiau.

Rhaid i bob prosiect gyflwyno cynllun prosiect a chofrestr risgiau. Rydym yn argymhell i chi [ddefnyddio'r templed ar ein gwefan](#).

Uwchlwythwch eich cynllun prosiect a chofrestr risgiau [Dewis ffeiliau]

Disgrifiadau swydd

Uwchlwytho disgrifiadau swydd ar gyfer unrhyw staff neu brentisiaid newydd.

Os ydych yn bwriadu recriwtio staff neu brentisiaid newydd i helpu cyflwyno eich prosiect, mae angen i chi gyflwyno disgrifiad swydd ar gyfer pob swydd newydd. Os ydych yn symud aelod presennol o staff i rôl ar y prosiect, neu'n ymestyn ei oriau i gefnogi'r prosiect, mae angen i chi ddarparu disgrifiad swydd o hyd.

Dylai pob disgrifiad swydd gynnwys y cyflog a'r oriau gwaith arfaethedig.

Uwchlwythwch unrhyw ddisgrifiadau swydd [Dewis ffeil]

Briffiau

Uwchlwytho briffiau ar gyfer unrhyw waith a gomisiynir.

Mae briffiau'n disgrifio unrhyw waith yr ydych yn bwriadu ei gomisiynu yn ystod eich prosiect.

Os ydych yn comisiynu gwaith, er enghraifft, gan artist neu bensaer, dylech ddarparu briff. Dylai'r briff ddisgrifio'r gwaith, faint y bydd yn ei gymryd, a faint y bydd yn ei gostio.

Gallwch [ddod o hyd i dempled o friff ar ein gwefan](#).

Uwchlwythwch unrhyw friffiau ar gyfer gwaith [Dewis ffeil]

Adennill costau llawn

Uwchlwytho cyfrifiadau ar gyfer adennill costau llawn.

Os ydych wedi cynnwys adennill costau llawn fel pennawd cost yng nghostau eich prosiect, rhaid i chi ddarparu dogfen sy'n dangos sut rydych wedi cyfrifo hyn.

Dylai costau fod yn gymesur â'r amser neu'r adnoddau a ddefnyddir ar gyfer eich prosiect. Gallwn hefyd dalu cyfran o gost aelod staff presennol, ar yr amod nad yw'n gweithio'n gyfan gwbl ar y prosiect a ariennir mewn swydd newydd.

Uwchlwythwch eich cyfrifiad adennill costau llawn [Dewis ffeil]

Delweddau

Uwchlwytho delweddau o'r prosiect.

Darparwch hyd at chwe delwedd sy'n helpu rhoi darlun o'ch prosiect.

Gallai hyn gynnwys:

- delwedd o fap o'r ardal yn dangos y lleoliadau sy'n berthnasol i'ch prosiect, os yw'n digwydd ar draws mwy nag un lle neu ar draws ardal eang.

Gwnewch yn siŵr bod gennych bob caniatâd sydd ei angen i rannu'r delweddau hyn gyda ni, gan y byddwn o bosibl yn defnyddio'r rhain i ddweud wrth bobl, gan gynnwys y sawl sy'n gwneud ein penderfyniadau, am eich prosiect. Efallai y byddwn hefyd yn defnyddio unrhyw ddelweddau a anfonwch atom i hyrwyddo'ch prosiect yn gyhoeddus.

Uwchlwythwch unrhyw ddelweddau [Dewis ffeil]

Tystiolaeth o gefnogaeth

Darparwch hyd at chwe darn o dystiolaeth o gefnogaeth gan sefydliadau neu unigolion eraill sydd wedi ymrwmo i helpu cyflwyno eich prosiect neu sy'n allweddol i lwyddiant eich prosiect.

Gallai hyn gynnwys:

- caniatâd gan dirfeddianwyr i gael mynediad i safleoedd
- cadarnhad gan amgueddfa leol y bydd yn lletya eich arddangosfa
- cadarnhad gan grŵp cymunedol lleol y bydd eu haelodau yn cymryd rhan yn eich gweithgareddau arfaethedig
- cynigion o gymorth gan sefydliadau ariannu eraill
- prisiadau annibynnol o unrhyw adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth

Nid oes angen i ni weld datganiadau cyffredinol o gefnogaeth i'ch prosiect.

Uwchlwythwch unrhyw dystiolaeth o gefnogaeth [Dewis ffeil]

Gwirio eich atebion

Caiff crynodeb o'ch holl atebion ei ddangos i chi.

Bydd gennych yr opsiwn hefyd i fynd yn ôl a newid ateb os oes angen.

Cadarnhau'r datganiad

Gofynnir i chi ddarllen ein datganiad a chytuno iddo.

Gan eich bod chi nawr yn hapus gyda'ch cais, rydych yn barod i wneud cais am ariannu.

Rydym yn cynnal ymchwil defnyddwyr ansoddol i'n helpu datblygu ein cynhyrchion a'n gwasanaethau. Gallai hyn amrywio o arolwg 20 munud i gyfweiliad 2 awr.

Ticiwch y blwch hwn os hoffech gymryd rhan yn ein hymchwil, neu i gael mwy o wybodaeth. [Blwch ticio]

Efallai y byddwn ni'n cysylltu â chi o bryd i'w gilydd i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi am waith Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Ticiwch y blwch os hoffech gael eich hysbysu am ein gwaith [Blwch ticio]

Rwyf wedi darllen y datganiad ac yn cytuno iddo. [Blwch ticio]

Datganiad

a) Diogelu Data

Rydym yn ymrwymedig i fod mor agored a thryloyw â phosibl. Mae hyn yn cynnwys bod yn glir ynglŷn â sut rydym yn asesu ac yn gwneud penderfyniadau ar ein grantiau a sut y byddwn yn defnyddio eich ffurflen gais a'r dogfennau eraill rydych yn eu rhoi i ni. Rydym yn dilyn yr holl gyfreithiau a rheoliadau diogelu data sy'n berthnasol ac mewn grym o bryd i'w gilydd (y 'ddeddfwriaeth Diogelu Data'). Fel y diffinnir gan y ddeddfwriaeth Diogelu Data mae Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol (sy'n gweinyddu Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol) yn rheolydd data. Mae ein Polisi Preifatrwydd yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol gan gynnwys gwybodaeth gyswllt ein Swyddog Diogelu Data. Gellir dod o hyd iddo ar wefan Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Yn rhan o'r broses ymgeisio, byddwn yn casglu'ch enw, eich gwybodaeth gyswllt a'ch swydd yn y sefydliad rydych yn ei gynrychioli. Efallai y byddwn ni'n rhannu'r wybodaeth hon gydag un o'r ymgynghorwyr ar ein Cofrestr Gwasanaethau Cefnogi os byddant yn cael eu penodi i roi cefnogaeth i chi ar eich prosiect. Nid ydym yn trosglwyddo eich data i unrhyw drydydd partïon sydd wedi'u lleoli y tu allan i'r UE.

Efallai byddwn yn defnyddio'ch ffurflen gais a dogfennau eraill a roddwch i ni, a'r data a gynhwysir yn:

- Benderfynu a fyddwn ni'n rhoi grant i chi.

- Darparu copïau i unigolion neu sefydliadau eraill sy'n helpu ni i asesu, monitro a gwerthuso grantiau.
- Rhannu gwybodaeth gyda sefydliadau ac unigolion sy'n gweithio gyda ni sydd â diddordeb dilys mewn ceisiadau a grantiau'r Loteri Genedlaethol neu raglenni ariannu penodol.
- Cadw mewn cronfa ddata a defnyddio at ddibenion ystadegol.
- Os byddwn ni'n cynnig grant i chi, byddwn ni'n cyhoeddi gwybodaeth amdanoch chi sy'n ymwneud â'r gweithgaredd rydym wedi'i ariannu, gan gynnwys swm y grant a'r gweithgaredd yr oedd i dalu amdano. Efallai y bydd yr wybodaeth hon yn ymddangos yn ein datganiadau i'r wasg, yn ein cyhoeddiadau printiedig ac ar-lein, ac yng nghyhoeddiadau neu ar wefannau adrannau llywodraeth perthnasol ac unrhyw sefydliadau partner sydd wedi ariannu'r gweithgaredd gyda ni.
- Os byddwn yn cynnig grant i chi, byddwch yn cefnogi ein gwaith o ddangos gwerth treftadaeth drwy gyfrannu (pan ofynnir i chi) at weithgareddau cyhoeddusurwydd yn ystod y cyfnod y byddwn yn darparu ariannu ar ei gyfer a chymryd rhan mewn gweithgareddau i rannu dysgu, y byddwn o bosibl yn cysylltu grantïon eraill â chi i wneud hynny. Fe allai hyn gynnwys rhannu eich gwybodaeth ac unrhyw gyhoeddusurwydd dilynol â dosbarthwyr partner trydydd parti.

b) Rhyddid Gwybodaeth

Fel sefydliad cyhoeddus rydym yn ddarostyngedig i Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004 sy'n rhoi hawl mynediad i'r cyhoedd i'r wybodaeth a ddaliwn, oni bai bod unrhyw eithriadau'n berthnasol. Mae hyn yn cynnwys unrhyw wybodaeth gofnodedig a ddarparwyd i ni gan ein hymgeiswyr a grantïon.

Pan fyddwch yn cwblhau'r Datganiad ar ddiwedd y ffurflen gais, rydych yn cadarnhau nad oes gennych chi unrhyw wrthwynebiad i ni ryddhau'r ffurflen gais ac unrhyw wybodaeth arall a ddarparwch i ni i unrhyw un sy'n gofyn am weld nhw ar ôl i'ch cais gwblhau'r broses asesu. Os oes unrhyw wybodaeth nad ydych eisiau iddi fod ar gael yn gyhoeddus, gofynnir i chi esbonio eich rhesymau isod:

[Blwch testun]

Os byddwn yn derbyn cais am wybodaeth byddwn bob amser yn ymgynghori â chi'n gyntaf ac yn cymryd eich sylwadau i ystyriaeth, a byddwn yn cymhwyso'r eithriadau yn Neddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004. Fodd bynnag, ni sy'n penderfynu a fyddwn yn rhyddhau eich gwybodaeth neu'n ei dal yn ôl ac ni fyddwn yn gyfrifol am unrhyw golled neu ddifrod yr ydych yn ei ddioddef o ganlyniad i ni gyflawni'r cyfrifoldebau hyn.

- Cadarnhaf fod y sefydliad sydd wedi'i enwi ar y cais hwn wedi rhoi'r awdurdod i mi gwblhau'r cais hwn ar ei ran.
- Cadarnhaf fod y gweithgaredd yn y cais yn dod o dan ddibenion a phwerau cyfreithiol y sefydliad.
- Cadarnhaf fod gan y sefydliad y p?er, os dyfernir grant iddo, i dderbyn y grant ac i'w dalu'n ôl.
- Cadarnhaf fod yr wybodaeth yn y cais hwn yn wir ac yn gywir hyd eithaf fy ngwybodaeth.
- Rwyf yn caniatáu i'm data personol gael ei ddefnyddio fel y disgrifiwyd ac yn deall, os bydd y gofyniad yn newid o hwnnw a ddisgrifiwyd, y rhoddir gwybod i mi cyn gynted â phosibl.

Cyflwyno'r cais

Mae eich cais wedi cael ei gyflwyno!

Beth sy'n digwydd nesaf?

1. Byddwn yn anfon e-bost atoch cyn bo hir gyda rhif cyfeirnod prosiect.
2. Byddwn yn gwirio'ch cais a'r wybodaeth a ddarparwyd, i sicrhau bod gennym bopeth sydd ei angen arnom i asesu'ch cais. Bydd hyn yn cynnwys gwirio eich bod wedi darparu'r holl ddogfennau ategol priodol.
3. Efallai y byddwn yn cysylltu â chi i ofyn am ragor o wybodaeth neu ddogfennau os bydd angen.
4. Byddwn yn gwirio eich cais ac unwaith y bydd gennym bopeth sydd ei angen arnom i asesu eich cais, byddwn yn rhoi ein penderfyniad i chi o fewn wyth wythnos.

Diweddariadau i'r arweiniad

Byddwn yn adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn yn cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl trwy'r dudalen we hon.

19 Rhagfyr 2024

O dan 'Dogfennau ategol' ychwanegwyd dolen i dempled o friff ar gyfer gwaith a gomisiynwyd.

4th Gorff 2024

Fe wnaethom ychwanegu rhagor o wybodaeth at ein canllawiau ar allbynnau digidol.

20th Mai 2024

Ychwanegwyd nodyn atgoffa i 'ychwanegu TAW at gostau eich prosiect lle y bo'n berthnasol'.

8th Ebr 2024

Fe wnaethom ychwanegu cwestiwn newydd 'Ydych chi eisiau ychwanegu cyfeirnod grid?' ar gyfer prosiectau sy'n digwydd ar draws ardal fawr, mewn mwy nag un safle neu mewn man sy'n anodd dod o hyd iddo gan ddefnyddio cod post.

Templed cynllun prosiect a chofrestr risgiau

30/01/2024

30/01/2024

[See all updates](#)

Gofynnwn i chi gwblhau cynllun prosiect a chofrestr risgiau i'n helpu deall sut rydych yn bwriadu rheoli eich prosiect.

Atodiad

Maint

[Project plan and risk register template \(.xlsx\)](#) 26.12 KB

[Templed cynllun prosiect a chofrestr risgiau \(.xlsx\)](#) 26.41 KB

Mae'r cynllun prosiect yn un o rannau pwysicaf eich cais. Lawrlwythwch a defnyddiwch y templed hwn ar gyfer grantiau rhwng £10,000 a £250,000. Dylai nodi'r holl dasgau mewn ffordd resymegol a chynnwys cofrestr risgiau.

Noder bod gan y templed ddwy dudalen: un ar gyfer y cynllun prosiect ac un ar gyfer y gofrestr risgiau.

Cynllun prosiect

Dylai'r cynllun prosiect ddarparu gwybodaeth fanwl am y tasgau y gwnaethoch eu hamlinellu yn eich cais.

Ar gyfer pob tasg, gwnewch hi'n CAMPUS:

- cyrraeddadwy
- amserol
- mesuradwy
- penodol
- uchelgeisiol
- synhwyrol

Gosod allan eich cynllun prosiect

Rydym yn argymhell bod eich cynllun prosiect mewn trefn gronolegol. Dyma le y byddwch yn dweud wrthym am y pethau y bydd eich prosiect yn eu gwneud ac yn eu cynhyrchu. Dywedwch wrthym beth fydd allbynnau eich prosiect a phwy fydd yn cymryd rhan ynddo. Dylech gynnwys rhifau lle bo modd.

Dylai'r cynllun prosiect ganolbwyntio ar y tasgau y mae'n rhaid eu cwblhau i wneud y prosiect yn llwyddiant. Dylech gynnwys yr holl weithgareddau a cherrig milltir allweddol yr ydych yn gobeithio eu cyflawni.

Pan gaiff ei lenwi, dylai'r tabl roi cynllun realistig i chi a'ch cydweithwyr ar gyfer cyflawni eich prosiect. Fodd bynnag, rydym yn deall bod y cynllun yn debygol o newid a gwella wrth i'ch prosiect ddatblygu.

Byddwn yn gofyn i chi gywain data drwy gydol eich prosiect i fesur llwyddiant eich cynlluniau ac yn gofyn i chi fyfyrto arnynt yn eich gwerthusiad prosiect.

Cofrestr risgiau

Mae cofrestr risgiau'n ddogfen, fel arfer wedi'i llunio fel tabl, sy'n rhestru'r holl risgiau a nodwyd gan sefydliad ac wedi'u blaenoriaethu yn nhrefn pwysigrwydd.

Rydym yn gwybod bod pob prosiect yn wynebu heriau a risgiau. Byddwn am weld pa risgiau yr ydych wedi'u hystyried, yr effaith y byddai'r risg yn ei chael ar eich prosiect a sut y byddech yn cynllunio i reoli pob risg.

Ar gyfer pob risg, amlinellwch:

- natur y risg, er enghraifft technegol, marchnad, ariannol, economaidd, rheoli, cyfreithiol
- disgrifiad o'r risg
- y cyfle y bydd y risg yn digwydd, gan ddefnyddio gwerth canrannol neu radd isel, canolig neu uchel
- yr effaith y gallai'r risg ei chael ar gostau, amser ac ansawdd y prosiect
- yr effaith gyffredinol y gallai'r risg ei chael ar gyflwyno'r prosiect
- sut y byddech yn rheoli'r risg

Derbyn eich grant: £10,000 i £250,000

30/01/2024

30/01/2024

[See all updates](#)

Mae'r arweiniad hwn yn disgrifio sut y byddwch yn derbyn eich grant. Mae hefyd yn esbonio beth rydym yn ei ddisgwyl gennych cyn, yn ystod ac ar ôl ei dderbyn.

Diweddarwyd y dudalen ddiwethaf: 20 Mai 2024. [Gweld pob diweddariad.](#)

Cyflwyniad

Ar ôl i grant gael ei ddyfarnu i chi, mae'n bwysig deall y camau nesaf y mae'n rhaid i chi eu cymryd. Mae'r arian y byddwch yn ei dderbyn yn arian cyhoeddus gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, ac mae'n ddyletswydd arnom i sicrhau y caiff ei reoli mewn ffordd atebol.

Trwy ddarllen a deall y gofynion a amlinellir yn yr arweiniad hwn, eich cais wedi'i gwblhau, yr arweiniad ymgeisio a'r telerau ac amodau (gan gynnwys ein diffiniadau), gallwch fod yn si'r y bydd eich prosiect yn cydymffurfio â'n gofynion.

Ar ôl darllen y dogfennau hyn, os oes gennych gwestiynau neu bryderon sydd heb eu hateb, [cysylltwch â ni](#) am gefnogaeth bellach. Eich pwynt cyswllt cyntaf â Chronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yw eich Rheolwr Buddsoddi

Mae'r holl arweiniad ar gael yn adrannau [Ariannu](#) ac [Arweiniad arfer da](#) y wefan.

Llinell amser y prosiect

1. cytunwch i'ch telerau grant o fewn **chwe mis** o'r dyddiad y gwnaethoch dderbyn yr e-bost yn gofyn i chi wneud hynny
2. cyflwynwch weithgaredd eich prosiect

3. cyflwynwch yr adroddiad cwblhau o fewn **tri mis** i gwblhau eich prosiect
4. cydymffurfioch â'r telerau y cytunwyd arnynt am gyfnod eich contract grant, **hyd at 20 mlynedd**

Cytuno i'r telerau ac amodau

Unwaith y byddwn wedi dweud wrthyhch bod grant wedi'i ddyfarnu i chi, byddwch yn derbyn e-bost yn eich gwahodd i fewngofnodi i'ch cyfrif ar-lein i wirio a chytuno i fanylion eich prosiect a llofnodi telerau ac amodau eich grant.

I gytuno i'r grant, bydd angen i chi:

- wirio bod y manylion sydd gennym am eich prosiect yn gywir
- anfon unrhyw dystiolaeth newydd ar gyfer eich prosiect atom, er enghraifft cyfraniadau arian parod, caniatadau neu drwyddedau
- ddweud wrthym a fu unrhyw newidiadau sylweddol i'ch prosiect ers i chi gyflwyno eich cais, er enghraifft newidiadau i bartneriaid y prosiect neu gyfraniadau arian parod
- rhoi manylion dau lofnodai cyfreithiol ar gyfer eich sefydliad i ni, fel y gallwn anfon dolen atynt i lawrlwytho, darllen, llofnodi ac uwchlwytho'r telerau ac amodau. Os mai chi yw'r llofnodwr cyfreithiol ar gyfer eich sefydliad, byddwch yn cael eich tywys yn syth i'r broses telerau ac amodau yn y cam hwn heb fod angen e-bost.
- lawrlwytho, darllen a llofnodi'r telerau ac amodau

Bydd angen hefyd i chi anfon y canlynol atom, os yn berthnasol:

- prawf o berchnogaeth ar eiddo gan gynnwys, er enghraifft, copïau diweddar o gofrestr teitl y Gofrestrfa Tir (gyda chynllun), lesau a thystiolaeth o unrhyw forgeisi presennol
- cynllun prosiect a chofrestr risgiau wedi'u diweddarau os bu newidiadau sylweddol i'ch prosiect ers i chi wneud eich cais am grant
- rhagolwg llif arian parod y prosiect, yn dangos pryd y disgwyliwch dderbyn unrhyw gyfraniadau arian parod a thaliadau grant
- strwythur rheoli prosiect a dulliau o ddewis ymgynghorwyr, contractwyr a chyflenwyr

Cyn i ni allu prosesu eich telerau ac amodau, bydd angen i chi fod wedi gwneud y canlynol, os yn berthnasol:

- sicrhau'r holl gyfraniadau arian parod, caniatadau statudol ac unrhyw drwyddedau angenrheidiol
- bodloni ein gofynion o ran perchnogaeth

Rhaid i chi gyflwyno'r wybodaeth hon o fewn chwe mis i dderbyn yr e-bost.

Er bod gennym gontract safonol ar gyfer y rhan fwyaf o brosiectau, mae'n bosibl y byddwn yn amrywio ein prosesau a'n telerau gan ddibynnu ar amgylchiadau penodol eich prosiect. Os yn berthnasol, byddwch yn cael gwybod am unrhyw delerau ychwanegol yn y cam hwn.

Unwaith y byddwn wedi prosesu'r wybodaeth rydych wedi'i darparu, byddwn yn cadarnhau hyn i chi mewn e-bost. Yna gallwch chi ddechrau gweithio ar eich prosiect. Ni ddylech ddechrau unrhyw

waith ar eich prosiect hyd nes y byddwch wedi derbyn caniatâd ysgrifenedig gennym i wneud hynny. Os byddwch yn dechrau unrhyw waith cyn cael y caniatâd hwn, fe fydd ar eich menter eich hun.

Sut y byddwn yn talu eich grant

Ar ôl i chi gytuno i delerau'r grant, gofynnir i chi fewngofnodi i'ch cyfrif ar-lein i ddarparu eich manylion banc.

Unwaith y byddwch wedi darparu eich manylion banc a'u bod wedi'u gwirio gennym, mae'r taliad cyntaf yn cael ei brosesu a thelir 50% o'r grant i'r cyfrif banc y gwnaethoch ddarparu manylion amdano.

Ar ôl i chi wario'r 50% cyntaf o gostau eich prosiect, byddwch yn gallu cyflwyno cais am daliad ar-lein am y 30% nesaf o'ch grant. Rhaid i chi ddarparu tystiolaeth i ddangos sut y gwariwyd y 50% cyntaf o gostau eich prosiect.

Byddwn yn talu'r 20% sy'n weddill o'ch grant mewn ôl-ddyledion unwaith y byddwch wedi gwario holl gostau eich prosiect. Rhaid i chi gyflwyno cais am daliad terfynol a thystiolaeth i ddangos sut y gwariwyd y taliad blaenorol o 30% o'ch grant. Rhaid i chi hefyd ddarparu'r adroddiad cwblhau, gwerthusiad a thystiolaeth o gydnabod y grant fel y cytunwyd yn eich contract.

Unwaith y byddwch wedi gwneud eich cais am daliad terfynol, ni fyddwn yn derbyn unrhyw geisiadau pellach am daliadau gennych. Dylech felly gytuno ar eich cyfrifon terfynol gyda'ch contractwyr a'ch cyflenwyr cyn i chi wneud cais am y taliad grant terfynol.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chaffael treftadaeth, byddwn yn talu swm llawn y grant sydd ei angen ar gyfer y pryniant mewn un taliad.

Anelwn at ryddhau pob taliad grant o fewn 10 diwrnod gwaith ar ôl derbyn cais am daliad a'r dogfennau ategol gofynnol.

Os byddwch yn gwario llai na'ch costau cytunedig a bod eich prosiect yn cael ei gwblhau o dan y gyllideb, bydd angen i chi ddychwelyd unrhyw arian gan y grant Loteri Genedlaethol a dalwyd i chi nad ydych wedi'i wario. Byddwn yn cytuno â chi ar y swm sydd i'w ddychwelyd fel rhan o gwblhau eich prosiect.

Cwblhau eich prosiect

Rhaid i chi gyflwyno adroddiad cwblhau o fewn tri mis i gwblhau eich prosiect. Efallai y byddwn hefyd yn gofyn am ddiweddariadau ychwanegol ar eich cynnydd yn ystod oes eich prosiect. Byddwn yn eich hysbysu am yr amllder sy'n eich cefnogi orau ac sy'n adlewyrchu risg y prosiect.

Byddwch yn derbyn dyddiad dod i ben y grant sy'n seiliedig ar amserlen y prosiect y gwnaethoch ei nodi yn eich cais. Rhaid i chi gwblhau eich prosiect ac anfon eich adroddiad cwblhau atom erbyn dyddiad dod i ben y grant.

Os byddwch yn profi oedi wrth gyflwyno'ch prosiect, gallwch ofyn am estyniad i ddyddiad dod i ben y grant. Ni allwn warantu estyniad, ac os bydd eich prosiect yn cymryd mwy nag uchafswm o bum mlynedd i'w gwblhau o'r dyddiad y gwnaethoch gytuno i delerau'r grant, mae'n bosibl y byddwn yn cau eich grant ac yn gofyn am ad-daliad o'r cyfan neu ran o'r arian y gwnaethoch ei dderbyn.

Mae hyd yr amser y mae telerau eich contract grant yn berthnasol yn dibynnu ar y gweithgareddau craidd a gyflawnir yn eich prosiect.

Ar gyfer prosiectau sy'n seiliedig ar **weithgareddau**, er enghraifft arddangosfa neu ddigwyddiad heb unrhyw allbynnau digidol neu waith cyfalaf, daw'r telerau ac amodau i ben ar ddyddiad cwblhau'r prosiect.

Ar gyfer prosiectau sy'n creu allbynnau **digidol**, er enghraifft creu gwefan, mae'r telerau ac amodau'n berthnasol tan bum mlynedd ar ôl dyddiad cwblhau'r prosiect. Os yw'r ymgeisydd arweiniol yn berchennog preifat ar dreftadaeth, bydd y telerau'n berthnasol am 10 mlynedd o ddyddiad cwblhau'r prosiect.

Ar gyfer prosiectau **cyfalaf**, er enghraifft adeiladu o'r newydd neu waith adfer, mae'r telerau'n berthnasol tan bum mlynedd ar ôl dyddiad cwblhau'r prosiect. Os ydych yn unigolyn preifat neu'n sefydliad masnachol er-elw, bydd y telerau ac amodau'n berthnasol am 10 mlynedd ar ôl dyddiad cwblhau'r prosiect.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â **phrynu** eitem treftadaeth, tir neu adeilad, bydd y telerau ac amodau'n berthnasol am gyfnod amhenodol. Os, yn y dyfodol, y byddwch am werthu, dinistrio neu waredu'r hyn yr ydych wedi'i brynu, rhaid i chi ofyn am ein caniatâd a gallwn hawlio'ch grant cyfan neu ran ohono'n ôl neu ofyn am gyfran o'r enillion yn gymesur â swm y grant. Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am gaffael adeiladau, tir neu eitemau treftadaeth yn yr arweiniad ymgeisio.

Pan fyddwn wedi derbyn yr holl ddogfennaeth angenrheidiol i gofnodi bod eich prosiect wedi'i gwblhau, byddwn yn cadarnhau hyn gyda chi. Gelwir hyn yn ddyddiad cwblhau'r prosiect.

Wrth gwblhau rydym yn golygu:

- bod eich prosiect wedi'i orffen, a'ch bod wedi cyflawni'ch dibenion cymeradwy
- rydych wedi [cydnabod eich grant yn briodol](#)
- rydych wedi gwerthuso eich prosiect a chyflwyno adroddiad cwblhau
- gallwch ddarparu ffotograffau digidol manylder uchel sy'n dogfennu eich prosiect
- os oedd eich prosiect yn cynnwys gwaith cyfalaf, rydych wedi darparu tystysgrif cwblhau ymarferol
- os yn berthnasol, rydych wedi rhestru allbynnau digidol y prosiect a darparu cyfeiriad gwe (URL) y wefan neu wefannau lle gellir cael mynediad iddynt
- os yn berthnasol, rydych wedi ffeilio'ch cynllun cadwraeth gyda'r llyfrgell gyhoeddus, archif a/neu gronfa ddata berthnasol, ac wedi rhannu'r manylion gyda'ch Rheolwr Buddsoddi

Byddwn yn parhau i gadw mewn cysylltiad â chi o bryd i'w gilydd ar ôl i'r prosiect gael ei gwblhau gan gynnwys drwy ein harolygon cwsmeriaid.

Gweithio gyda ni

Rydym yn eich annog i gadw mewn cysylltiad â ni, fel y gallwn glywed am y pethau rydych yn eu cyflawni drwy gydol eich prosiect.

Er nad yw bob amser yn bosibl i ni ymweld neu gwrdd â'r sefydliadau a ariannwn, gofynnir i chi ein gwahodd i ddigwyddiadau ac agoriadau prosiect allweddol a byddwn yn ceisio anfon cynrychiolydd lle bo modd.

Rydym yn deall y gall problemau neu faterion arwyddocaol godi yn ystod prosiect. Gallai hyn gynnwys unrhyw broblemau o fewn eich sefydliad, newidiadau i gostau'r prosiect, oedi difrifol, methiant i gyflawni eich dibenion cymeradwy neu gyflwyno yn erbyn ein hegwyddorion buddsoddi. Rhaid i chi gysylltu â ni cyn gynted â phosibl, fel y gallwn ymateb a'ch cefnogi fel y bo'n briodol.

Disgwyliwn i chi ymateb yn brydlon i unrhyw geisiadau am wybodaeth ac i drafod unrhyw newidiadau sylweddol i'ch prosiect gyda ni. Byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi am unrhyw newidiadau i bolisi neu arferion grant y Loteri Genedlaethol a allai effeithio ar eich ariannu.

Ni allwch newid dibenion cymeradwy eich prosiect heb gael ein cydsyniad ysgrifenedig ymlaen llaw. Os ydych am i ni ystyried unrhyw newidiadau i'ch dibenion cymeradwy, rhaid i chi anfon manylion ysgrifenedig y rhesymau dros y cais ac esbonio sut y bydd yn effeithio ar:

- ansawdd eich prosiect
- cost eich prosiect
- yr amser sydd ei angen arnoch i gwblhau eich prosiect
- hyfywedd eich prosiect yn y dyfodol

Mae'n bosibl wedyn y byddwn yn ailasesu'r prosiect neu'n cymryd unrhyw gamau eraill yr ystyriwn eu bod yn angenrheidiol. Efallai y byddwn yn penderfynu rhoi caniatâd ar gyfer y newid dim ond os byddwch yn cytuno i delerau ac amodau ychwanegol fel y bo angen.

Rhaid i unrhyw newidiadau y cytunir arnynt gyda ni fod yn ysgrifenedig a dylid eu hadrodd hefyd yn eich diweddariadau prosiect ac/neu adroddiad cwblhau fel y bo'n berthnasol

Os oes angen i chi wneud mân newidiadau i'r gyllideb a symud arian rhwng y penawdau cost a ddarparwyd yn eich cais er mwyn cyflawni eich dibenion cymeradwy, gallwch adrodd ar hyn yn eich diweddariad prosiect. Rhaid i chi ddangos sut mae'r newidiadau hyn wedi eich helpu i gyflwyno eich Prosiect.

Rhaid i chi gysylltu â ni ymlaen llaw os ydych am gynnig unrhyw newidiadau sylweddol i'r penawdau costau hyn ac ar gyfer unrhyw wariant mawr o'ch cyllideb wrth gefn.

Os bydd cyfanswm cost y prosiect yn cynyddu yn ystod y prosiect, dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y byddwn yn ystyried cynyddu eich grant. Yn yr achos hwn bydd yn rhaid i chi ddarparu gwybodaeth bellach a gaiff ei hadolygu ar sail yr achos unigol.

Diweddariadau prosiect

Wrth gytuno i delerau ac amodau eich grant, byddwn yn rhoi gwybod i chi faint o ddiweddariadau prosiect y disgwyliwn i chi eu darparu yn ystod cyfnod cyflwyno'ch prosiect.

Gan ddefnyddio'r diweddariadau hyn, byddwn yn monitro cynnydd eich prosiect i gadarnhau ei fod yn cyflwyno'r prosiect a fanylwyd yn eich cais a'r dibenion cymeradwy a nodir yn eich contract grant.

Dylai eich diweddariadau prosiect gynnwys y canlynol:

- ffotograffau yn dangos cynnydd eich prosiect (gorfodol)
- cofnod o weithgareddau neu ddigwyddiadau rydych wedi'u trefnu (gorfodol)
- disgrifiadau swydd/manylion recriwtio (gorfodol os yn berthnasol)
- [adroddiadau caffael](#) (gorfodol os yn berthnasol)
- cynnydd o ran cyrraedd cerrig milltir allweddol, er enghraifft penodi contractwyr neu staff
- materion yn codi er mwyn i ni allu ymateb a'ch cefnogi fel y bo'n briodol

Bydd angen i chi fewngofnodi i'ch cyfrif ar-lein a dewis y prosiect yr hoffech roi diweddariad ar ei gyfer. Yna bydd angen i chi ateb cyfres o gwestiynau i roi diweddariad ar sut gynnydd y mae eich prosiect yn ei wneud.

Ar ôl i chi ddarparu'r wybodaeth hon ac uwchlwytho unrhyw dystiolaeth ategol, byddwch yn gallu cyflwyno eich diweddariad prosiect.

Byddwch hefyd yn gallu cyflwyno cais am daliad os oes angen.

Darparu tystiolaeth o wariant

Rhaid i chi ddarparu anfonebau ar gyfer yr holl wariant dros £500. Dylai pob anfoneb a gyflwynir i ni fod ar gyfer gwaith cymwys tuag at y prosiect rydym wedi cytuno i'w hariannu. Dylent fod yn glir, yn ddarllenadwy a heb gael eu difrodi na'u hystrywio.

Dylai'r anfoneb gael ei chyfeirio at y sefydliad sy'n cyflwyno'r cais am daliad.

Rhaid i anfonebau gynnwys:

- rhif anfoneb
- dyddiad y cawsant eu codi
- dyddiad y disgwylir y taliad a'r telerau talu
- sut mae'r taliad i gael ei wneud ac i bwy
- manylion cwmni, gan gynnwys enw, cyfeiriad, cyfeiriad e-bost, rhif ffôn, rhif cwmni, rhif cofrestru TAW (os yn gofrestredig ar gyfer TAW)
- disgrifiad o'r gwasanaethau a ddarparwyd
- y swm gros (heb TAW), TAW os yn gofrestredig ar gyfer TAW a'r (cyfanswm) net sy'n ddyledus

Gallwch ddarparu tabl ar wahân yn manylu ar gostau o dan £500, gan gynnwys y cyfanswm hwn fel un llinell gwariant yn eich cais am daliad.

Dylid dangos tystiolaeth o gostau cyflog trwy ddarparu slipiau cyflog neu lythyr wedi'i lofnodi gan aelod o'ch sefydliad sydd ag awdurdod ariannol.

Os yw eich prosiect yn ymwneud â chaffael treftadaeth, bydd angen i chi ddarparu anfoneb i ni am y pris prynu llawn.

Dylid adrodd am yr holl arian grant a wariwyd ar y prosiect yn erbyn y penawdau cost yn eich cais.

Ni allwn dalu costau TAW y gallwch ei adennill. Eich cyfrifoldeb chi yw ceisio cyngor priodol ynghylch adennill TAW.

Os bydd eich statws TAW yn newid yn ystod eich prosiect, byddwn yn lleihau ein cyfraniad at y costau os ydych wedi llwyddo i hawlio'r TAW yn ôl.

Grantiau cymunedol

Fel rhan o'ch prosiect, efallai eich bod wedi gofyn i ni gyfrannu tuag at gronfa o arian y gallwch ei defnyddio i ariannu grwpiau neu sefydliadau eraill, yr ydym yn eu galw'n dderbynyddion grantiau cymunedol, i gwblhau darnau o waith a fydd yn cyfrannu at nodau cyffredinol eich prosiect. Mae hwn yn cael ei alw'n grant cymunedol.

Cyn i chi lansio eich cynllun grant cymunedol, bydd angen i chi anfon manylion atom am eich prosesau ymgeisio, gwneud penderfyniadau a monitro cynnydd. Dylid anfon hwn at eich Rheolwr Buddsoddi a fydd yn ei adolygu a'i gymeradwyo.

Wrth wneud cais am daliad i ni, rhaid i chi gynnwys rhestr o dderbynyddion grant cymunedol fel tystiolaeth o wariant. Rhaid i'r rhestr gynnwys faint a ddyfarnwyd i bob grantï, dyddiad y penderfyniad i ddyfarnu'r grant, a rhaid iddi gael ei llofnodi gan ddau berson o'ch panel penderfyniadau grant cymunedol.

Chi sy'n gyfrifol am fonitro cynnydd grantiau cymunedol a sicrhau cydymffurfiaeth â'r telerau yr ydych wedi cytuno iddynt yn ystod eich cais am brosiect. Bydd angen i chi benderfynu sut y byddwch yn cadw mewn cysylltiad â phob derbynydd grant cymunedol a pha wybodaeth yr hoffech ei gweld ganddynt. Gall hyn fod yn gymesur gan ddibynnu ar faint y grant ac am beth y cafodd ei ddyfarnu.

Dylech ddweud wrthym sut mae'r cynllun grant cymunedol yn dod yn ei flaen yn eich diweddariadau prosiect i ni a gwerthuso effeithiolrwydd cyffredinol grantiau cymunedol o fewn eich prosiect yn eich adroddiad cwblhau.

Diweddariadau i'r arweiniad

Byddwn yn adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn yn cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl trwy'r dudalen we hon.

20th Mai 2024

Ychwanegwyd pwynt newydd ynghylch darparu dogfen sy'n dangos eich 'strwythur rheoli prosiect a'ch dulliau ar gyfer dewis ymgynghorwyr, contractwyr a chyflenwyr', os yn berthnasol.

Telerau ac amodau eich grant: £10,000 i £250,000

30/01/2024

30/01/2024

[See all updates](#)

Mae'r telerau ac amodau hyn yn enghraifft o'r rhai a ddefnyddiwn. Os dyfernir grant i chi, efallai y bydd eich telerau ac amodau penodol chi'n wahanol i'r rhain.

Diweddarwyd y dudalen ddiwethaf: 21 Awst 2024.

Diffiniadau

Dyma'r diffiniadau ar gyfer yr wybodaeth bwysig sy'n gysylltiedig â'ch Prosiect. Pan fyddwn yn cyfeirio at y geiriau hyn yn y telerau ac amodau, dyma'r hyn a olygwn:

'ni', 'ein', 'rydym', 'byddwn' – Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol (sy'n gweinyddu Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol ac arian grant arall ar ran cyrff eraill o bryd i'w gilydd).

'chi', 'eich', 'rydych', 'byddwch' – y sefydliad(au) y dyfarnwyd y Grant iddynt ac unrhyw sefydliad sy'n cytuno i fod yn grantï ar y cyd ac i gydymffurfio â'r Contract Grant.

Amodau Grant Ychwanegol – unrhyw amodau grant ychwanegol a nodir fel rhan o Fanylion eich Prosiect.

Cais – eich ffurflen gais wedi'i chwblhau ac unrhyw ddogfennau neu wybodaeth a anfonwch atom i gefnogi'ch cais am Grant.

Dibenion Cymeradwy – mae'r rhain yn crynhoi'r Prosiect a ddisgrifir yn eich Cais.

Defnydd Cymeradwy – mae hyn yn golygu sut y gwnaethoch ddweud y byddech yn defnyddio'r Eiddo ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect ac mae'n berthnasol tan ddiwedd y Contract Grant.

Allbynnau Digidol – yr holl ddeunydd sydd â chynnwys treftadaeth a grëwyd neu a gopiwyd i fformat digidol gennych chi neu ar eich rhan mewn cysylltiad â'r Prosiect.

Grant – y swm o arian rydym wedi'i ddyfarnu i chi i gyflawni eich Prosiect.

Cytundeb Grant – mae hyn yn cynnwys:

- Manylion eich Prosiect
- y telerau ac amodau hyn
- unrhyw Amodau Grant Ychwanegol os yn berthnasol
- arweiniad Derbyn Grant, fel y'u diwygir o bryd i'w gilydd

- eich Cais

Dyddiad Dod i Ben y Grant – y dyddiad erbyn pryd y mae'n rhaid i chi gyflawni'r Dibenion Cymeradwy.

Arweiniad arall – yr holl arweiniad arall sy'n berthnasol i'r Prosiect sydd ar gael ar ein gwefan fel y'i diwygir o bryd i'w gilydd.

Arweiniad Ymgeisio'r Rhaglen – y ddogfen sy'n disgrifio cwrmpas y rhaglen a sut i wneud cais.

Prosiect – y dibenion rydym wedi'u cymeradwyo fel y'u nodir yn y Cais (gan gymryd unrhyw newidiadau yr ydym ni ac yr ydych chi wedi cytuno arnynt yn ysgrifenedig).

Dyddiad Cwblhau'r Prosiect – dyddiad yr e-bost a anfonwn atoch yn eich hysbysu bod y Prosiect wedi'i gofnodi'n gyflawn.

Eiddo – unrhyw eiddo yr ydych yn ei brynu, ei greu, ei dderbyn neu'n ei adfer, neu eiddo a ariennir fel arall gan y Grant gan gynnwys Allbynnau Digidol, hawliau eiddo deallusol ac unrhyw ddogfennau yr ydych yn eu cynhyrchu neu'n eu harchebu fel rhan o'r Prosiect.

Derbyn Grant – yr arweiniad a gyhoeddwn i esbonio sut y byddwn yn gweithio gyda chi drwy gydol eich prosiect, gan gynnwys sut rydym yn talu'r Grant, yn monitro'r Prosiect ac yn cytuno ar newidiadau i'r Grant.

Manylion Eich Prosiect – dyma'r dudalen yr ydych yn ei gwirio ac yn cadarnhau gwybodaeth bwysig arni am eich Prosiect gan gynnwys y Grant, Dyddiad Dod i Ben y Grant, Amodau Grant Ychwanegol a'r Dibenion Cymeradwy.

Amseriadau

1.1 Derbyn eich taliad Grant

Mae'n rhaid eich bod wedi gofyn am a derbyn 100% o'ch Grant erbyn Dyddiad Dod i Ben eich Grant. Ar ôl y dyddiad hwn, mae eich cynnig Grant yn dod i ben, ac ni fydd modd i ni wneud rhagor o daliadau i chi. Os credwch fod angen estyniad arnoch i'r dyddiad hwn, cysylltwch â'ch Rheolwr Buddsoddi.

1.2 Cyflwyno eich Prosiect

Rhaid i chi gwblhau eich Prosiect erbyn Dyddiad Dod i Ben eich Grant.

I gwblhau eich Prosiect, mae angen i chi fod wedi:

- cyflwyno'r holl waith a gweithgareddau yn eich Prosiect
- darparu tystiolaeth o sut y gwnaethoch wario'r Grant, ar gyfer yr holl gostau dros £500
- cwblhau eich adroddiad cwblhau a'i anfon atom
- gwerthuso eich Prosiect ac anfon yr adroddiad gwerthuso atom

Pa mor hir y mae'r Contract Grant yn para

Os yw eich Prosiect yn cynnwys:

- Gweithgareddau, fel arddangosfa, neu ddigwyddiad heb unrhyw Allbynnau Digidol neu waith cyfalaf, daw'r telerau ac amodau hyn i ben ar Ddyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- Allbynnau Digidol, fel creu gwefan, bydd y telerau ac amodau hyn yn berthnasol am bum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect, os ydych yn sefydliad nid-er-elw. Os ydych yn unigolyn preifat neu'n sefydliad masnachol er-elw, bydd y telerau ac amodau'n berthnasol am bum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- Gwaith cyfalaf, fel adeilad neu adferiad, bydd y telerau ac amodau hyn yn berthnasol am bum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect. Os ydych yn unigolyn preifat neu'n sefydliad masnachol er-elw, bydd y telerau ac amodau yn berthnasol am 10 mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- Prynu eitem treftadaeth, tir neu adeilad, bydd y telerau ac amodau hyn yn berthnasol am gyfnod amhenodol. Os, yn y dyfodol, y byddwch am werthu, dinistrio neu waredu'r hyn yr ydych wedi'i brynu, rhaid i chi ofyn am ein caniatâd a gallwn hawlio'ch Grant cyfan neu ran ohono'n ôl neu ofyn am gyfran o'r enillion yn gymesur â swm y Grant

Gofynion ariannu

3.1 Rhaid i brosiectau:

- ddefnyddio ein hariannu ar gyfer y costau Prosiect a Dibenion Cymeradwy cytunedig yn unig
- dechrau gwaith dim ond ar ôl i ni gadarnhau'n ysgrifenedig y gall y Prosiect ddechrau
- gorffen ar Ddyddiad Dod i Ben eich Grant neu cyn hynny
- [cydnabod y Grant yn gyhoeddus](#) yn unol â'r gofynion a nodir ar ein gwefan ac unrhyw ofynion eraill y byddwn efallai'n eich hysbysu amdanynt o bryd i'w gilydd, gan gynnwys anfon delweddau digidol o'r Prosiect atom, gyda'r caniatadau cytunedig perthnasol
- dangos safonau cyfredol y diwydiant ac arfer gorau yn eich maes treftadaeth
- dilyn unrhyw Amodau Grant Ychwanegol (os yn berthnasol) a bodloni'r gofynion a nodir yn Arweiniad Ymgeisio'r Rhaglen, yr arweiniad Derbyn Grant ac unrhyw arweiniad arall a gyhoeddir ar ein gwefan sy'n berthnasol i'r Prosiect
- dilyn yr holl ddeddfwriaeth a rheoliadau perthnasol, er enghraifft, gallai hyn fod yn ganiatâd adeilad rhestredig neu ganiatâd cynllunio
- darparu adroddiadau rheolaidd ynghylch y gyllideb a chynnydd y prosiect
- ymgymryd ag adroddiadau gwerthuso parhaus a chynhyrchu adroddiad gwerthuso terfynol ar ddiwedd y Prosiect,
- ar ôl cwblhau'r Dibenion Cymeradwy, parhau i ddefnyddio'r Eiddo ar gyfer y Defnydd Cymeradwy (ni fydd hyn yn berthnasol os mai gweithgareddau'n unig yw eich Prosiect)

Rydych yn cydnabod bod y Grant yn dod o gronfeydd cyhoeddus ac rhaid i chi sicrhau nad yw'r Prosiect yn golygu ein bod yn torri rhwymedigaethau domestig y DU o dan Ddeddf Rheoli Cymhorthdal 2022 neu rwymedigaethau rhyngwladol mewn perthynas â chymorthdaliadau. Byddwch yn cadw cofnodion priodol o gydymffurfiaeth â'r gyfundrefn rheoli cymhorthdal berthnasol ac yn cymryd pob cam rhesymol i'n cynorthwyo i gydymffurfio â hi ac ymateb i unrhyw achos neu

ymchwiliad(au) i'r Prosiect gan unrhyw awdurdodaeth neu gorff rheoleiddio perthnasol.

3.2 Rhaid i sefydliadau:

- gynnal prosesau gweinyddu, cyfrifyddu ac archwilio cadarn
- cytuno i ddilyn proses chwythu'r chwiban i roi gwybod os na chaiff urddas, diogelwch a lles y defnyddwyr terfynol eu bodloni
- cytuno i beidio ag ymgymryd ag unrhyw weithgarwch personol, busnes neu broffesiynol sy'n gwrthdaro neu a allai wrthdaro ag unrhyw un o'ch rhwymedigaethau mewn perthynas â'r Contract Grant, a chadw gweithdrefnau digonol ar waith i reoli a monitro unrhyw duedd neu wrthdaro buddiannau gwirioneddol neu ganfyddedig
- dilyn a chydymffurfio â'r holl gyfreithiau, statudau a rheoliadau perthnasol sy'n berthnasol i'ch sefydliad. Mae hyn yn cynnwys y canlynol (ond heb gael ei gyfyngu iddynt):
  - gwrth-lwgrwobrwyo a gwrth-lygredd, gan gynnwys ond heb gael ei gyfyngu Ddeddf Llwgrwobrwyo 2010
  - cyfreithiau diogelu data gan gynnwys GDPR y DU a Deddf Diogelu Data 2018. At ddiben y Contract Grant a'r Dibenion Cymeradwy, nid ydym yn rhagweld y bydd y naill barti na'r llall yn prosesu unrhyw ddata personol ar gyfer neu ar ran ei gilydd, o dan neu mewn cysylltiad â'r Contract Grant. Os ydym ni neu chi'n rhagweld y bydd y llall yn prosesu unrhyw ddata personol ar gyfer ac ar ran ein gilydd byddwn yn cytuno ar amrywiad i'r Contract Grant i ymgorffori darpariaethau priodol yn unol ag Erthygl 28 o GDPR y DU, neu fel sy'n ofynnol fel arall o dan y Ddeddfwriaeth Diogelu Data
  - polisïau a gweithdrefnau diogelu lle bo'n berthnasol
- ymddwyn yn foesebol trwy ddilyn y [7 egwyddor bywyd cyhoeddus](#) a gwneud dewisiadau cynaliadwy i leihau effaith eich Prosiect ar yr amgylchedd
- dilyn y [Cod Ymddygiad llywodraeth](#) sy'n nodi safonau ymddygiad ar gyfer pobl neu sefydliadau sy'n derbyn grantiau gan lywodraeth
- hysbysu ni'n ysgrifenedig cyn gynted â phosibl os gwneir neu fygythir unrhyw hawliadau cyfreithiol yn eich erbyn ac/neu a fyddai'n effeithio'n andwyol ar y Prosiect yn ystod cyfnod y grant (gan gynnwys unrhyw honiadau a wneir yn erbyn aelodau o'ch corff llywodraethu neu staff mewn perthynas â'r sefydliad)
- hysbysu ni'n ysgrifenedig cyn gynted â phosibl am unrhyw ymchwiliad sy'n ymwneud â'ch sefydliad, ymddiriedolwyr, cyfarwyddwyr, cyflogeion neu wirfoddolwyr a gyflawnir gan yr Heddlu, y Comisiwn Elusennau, Cyllid a Thollau EF neu unrhyw gorff rheoleiddio arall

3.3 Monitro eich Prosiect

Efallai y byddwn yn gofyn am gael ymweld â'ch Prosiect, archwilio'r Eiddo, neu weld dogfennau neu wybodaeth am eich Prosiect, fel y gallwn ddarparu cymorth priodol, a sicrhau eich bod yn:

- cyflwyno eich Prosiect a defnyddio'r Eiddo'n unol â'ch Cais, gydag unrhyw newidiadau rydym wedi cytuno arnynt
- nodi a rheoli risgiau, gan gynnwys risgiau Prosiect, ariannol a thwyll (mae'n bwysig eich bod yn ein hysbysu am bob achos gwirioneddol neu a amheuir o dwyll, lladrata neu afreoleidd-dra ariannol mewn perthynas â'r Prosiect)
- rhoi cyfrif cywir am wario unrhyw gyllideb

- cadw at y Defnydd Cymeradwy ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect

Rhaid i chi gymryd camau priodol i fonitro eich llwyddiant eich hun o ran cyflawni'r Dibenion Cymeradwy ac mae'n bwysig i chi ddarparu gwybodaeth i ni pan ofynnir amdani, ymdrin ag unrhyw broblemau, ac ystyried unrhyw argymhellion a wnawn, yn ystod y gwaith monitro.

Gallwn ni, a'r Swyddfa Archwilio Genedlaethol a/neu eu cynrychiolwyr awdurdodedig, ar unrhyw adeg yn ystod a hyd at 7 mlynedd ar ôl diwedd y Contract Grant, gynnal archwiliadau mewn perthynas â'ch defnydd o'r Grant a/neu gydymffurfiaeth â'r Contract Grant. Rydych yn cytuno i weithredu'n rhesymol wrth gydweithredu ag archwiliadau o'r fath, gan gynnwys darparu mynediad i ddogfennaeth, safleoedd a phersonél perthnasol.

3.4 Os ydych yn prynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau

Ym mhob Prosiect, pryd bynnag y byddwch yn defnyddio eich Grant i brynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau, byddwn yn gofyn i chi roi manylion y caffaeliad i ni (sef y broses brynu, tendro a dethol). Os ydych eisoes wedi prynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau ar gyfer eich Prosiect, bydd angen i chi ddweud wrthym sut y gwnaethoch chi hynny. Ni allwn dalu eich Grant os nad ydych wedi dilyn y drefn a ganlyn.

Os ydych yn gorff cyhoeddus neu os yw eich Prosiect yn destun deddfwriaeth Caffael Cyhoeddus, mae'n rhaid i chi ddilyn y ddeddfwriaeth berthnasol.

Rhaid i weithdrefnau recriwtio ymgynghorwyr a chontractau fod yn deg ac yn agored a chydymffurfio â deddfwriaeth cydraddoldeb a chyflogaeth berthnasol. Dylai ffioedd unrhyw ymgynghorwyr neu weithwyr proffesiynol eraill y byddwch yn eu recriwtio yn ystod y Prosiect weddu i ganllawiau proffesiynol a bod yn seiliedig ar fanyleb ysgrifenedig glir. Os oes unrhyw un o'r contractwyr, cyflenwyr neu ymgynghorwyr y dymunwch eu penodi'n gysylltiedig, er enghraifft yn ffrindiau neu'n berthnasau agos, neu os oes unrhyw gysylltiad ariannol megis perchnogaeth ar y cyflenwyr hyn bydd angen i chi gael caniatâd ysgrifenedig gennym ni'n gyntaf.

Os ydych yn ansicr ynghylch eich rhwymedigaethau, rydym yn eich cyngori i geisio cyngor proffesiynol neu gyfreithiol.

Llai na £10,000

Os ydych yn prynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau am £10,000 neu lai, nid oes angen i chi dendro'n agored am y rhain na chael dyfynbrisiau lluosog. Byddwn yn disgwyl i chi ddangos gwerth cyffredinol am arian.

Rhwng £10,000 a £50,000

Dylech gael o leiaf tri thendr neu ddyfynbris cystadleuol ar gyfer yr holl nwyddau, gwaith a gwasanaethau gwerth £10,000 neu fwy (heb gynnwys TAW) yr ydym wedi cytuno i'w hariannu.

Nid oes angen o reidrwydd i chi benodi'r contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd sy'n darparu'r dyfynbris isaf. Wrth benderfynu pwy i'w benodi ar gyfer eich prosiect, dylech edrych ar y gwerth am

arian cyffredinol y mae'r tendr neu ddyfynbris yn ei ddarparu a sgiliau, profiad a hyfywedd ariannol y contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd.

Mwy na £50,000

Ar gyfer yr holl nwyddau, gwaith a gwasanaethau sy'n werth mwy na £50,000 (ac eithrio TAW), rhaid i chi ddarparu prawf o weithdrefnau tendro cystadleuol. Dylai eich prawf fod yn adroddiad ar y tendrau yr ydych wedi'u derbyn, ynghyd â'ch penderfyniad ar ba un i'w dderbyn.

Nid oes angen o reidrwydd i chi benodi'r contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd sy'n darparu'r dyfynbris isaf. Wrth benderfynu pwy i'w benodi ar gyfer eich prosiect, dylech edrych ar y gwerth am arian cyffredinol y mae'r dyfynbris yn ei ddarparu a sgiliau, profiad a hyfywedd ariannol y contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd.

Mewn rhai amgylchiadau, nid oes angen i chi ddilyn gweithdrefn dendro gystadleuol a gallwch wahodd un sefydliad yn unig i dendro. Mae hyn yn wir os:

- yw cyfanswm pris y contract yn llai na £10,000
- yw cytundeb fframwaith yn ei le ar gyfer cyflenwi nwyddau, gwaith neu wasanaethau a fu'n destun tendr cystadleuol yn flaenorol, ac mae'r nwyddau neu'r gwasanaethau'n uniongyrchol berthnasol i gwmpas y gwaith prosiect sydd i'w wneud
- os oes contract prosiect ar waith a fu'n destun tendr cystadleuol yn flaenorol, a'i fod yn rhesymegol i'w ymestyn i ddarparu gwaith ychwanegol ar y prosiect. Yn yr achos hwn, mae'n rhaid i chi gadarnhau:
  - yn achos gwaith cyfalaf, y gellir cymhwyso prisiau'r rhan fwyaf o elfennau gwaith, gan gynnwys rhagofynion, gorbenion ac elw yn uniongyrchol o'r contract presennol i'r gwaith newydd
  - bod y gwaith newydd yn llai o ran graddfa, ac o fath tebyg i waith y prif gontract
  - na fydd y contractwr yn hawlio costau tarfu neu ymestyn y prif gontract os cyflwynir y gwaith newydd
  - bod y contract presennol yn cyfyngu ar waith sy'n cael ei wneud gan eraill
- yw'r nwyddau, y gwaith neu'r gwasanaethau gofynnol yn unigryw fel y nodir mewn manyleb gofyniad heb frand ac nad yw'n bosibl eu caffael o ffynonellau eraill trwy dendr cystadleuol
- gallwch ddangos eich bod wedi ceisio tendro am y nwyddau, y gwaith neu'r gwasanaethau yn agored ac yn gystadleuol ond nad oeddech wedi derbyn digon o ddiddordeb. Roedd yr unig dendr a dderbyniwyd wedi'i gyflwyno gan ddarparwr gwasanaeth a oedd yn credu ei fod yn gwneud hynny mewn cystadleuaeth ag eraill
- yw'n waith brys lle gellir dangos y byddai'r amser a gymerir i ddod o hyd i dendrau'n peryglu'r prosiect ac yn ychwanegu'n sylweddol at gostau yn y pen draw
- nad yw'r cwmni sy'n darparu'r tendr unigol wedi'i gysylltu, naill ai trwy berchnogaeth neu drwy gysylltiadau teuluol, ag uwch gynrychiolwyr y grantî

Byddwn hefyd yn gofyn i chi ystyried gwerthoedd cymdeithasol wrth gaffael, gan gynnwys:

- cadwyni cyflenwi amrywiol
- gwell cyflogadwyedd a sgiliau
- cynhwysiad, iechyd meddwl a lles

- cynaladwyedd amgylcheddol
- cadwyni cyflenwi diogel

Dylech sicrhau bod unrhyw gontractwr/cyflenwr/ymgyngorydd neu bartner a allai fod yn cyfrannu at greu Allbynnau Digidol yn ymwybodol o'n gofyniad i brosiectau rannu'r rhain o dan Drwydded Priodoliad Creative Commons 4.0 Ryngwladol neu gyfwerth, a sicrhau bod gennych gytundeb i'r gwaith dilynol gael ei rannu yn y modd hwn. Lle nad yw hyn yn bosibl, rhaid i chi geisio cytundeb ysgrifenedig i wneud trefniadau amgen gyda ni, er enghraifft defnyddio dewis arall o drwydded agored, cyn cyhoeddi unrhyw gontract gwaith.

3.5 Os ydych yn cynhyrchu Allbynnau Digidol

Mae Allbynnau Digidol yn cynnwys pethau fel ffotograffau, dogfennau, cod, gwefannau, archifau digidol, recordiadau sain a fideo neu osodiadau clyweled.

Os yw eich Prosiect yn cynnwys Allbynnau Digidol, trwy dderbyn y telerau hyn rydych hefyd yn cytuno i:

- Ryddhau'r holl Allbynnau Digidol a ariennir gan Grant o dan ein trwydded ddiodyn, Priodoliad Creative Commons 4.0 Rhyngwladol (CC BY 4.0) neu gyfwerth, ac eithrio cod a metadata y dylid eu marcio ag Ymroddiad Parth Cyhoeddus Creative Commons 0 1.0 Cyffredinol (CC0 1.0) neu gyfwerth. Ni ellir cynnwys asedau sydd eisoes yn y parth cyhoeddus yn ein trwydded ofynnol, felly dylid eu marcio ag Ymroddiad Parth Cyhoeddus Creative Commons 0 1.0 Cyffredinol (CC0 1.0), neu gyfwerth.
- Ni fydd unrhyw hawliau newydd yn codi o ddeunyddiau nad ydynt yn wreiddiol sy'n deillio o atgynhyrchu gwaith parth cyhoeddus a gefnogir gan arian grant. Dylid rhannu atgynyrchiadau digidol o ddeunyddiau parth cyhoeddus, gan gynnwys delweddau ffotograffig a data 3D, o dan Ymroddiad Parth Cyhoeddus CC0 1.0.
- Bod yn ddeiliad hawliau unrhyw ddeunyddiau gwreiddiol a ariennir gan Grant y gallwch eu cynhyrchu. Os bydd pobl eraill yn cyfrannu deunyddiau at y Prosiect, neu fod y Prosiect yn defnyddio deunyddiau sy'n bodoli eisoes, eich cyfrifoldeb chi fydd cael caniatâd gan y deiliad hawliau i gymhwyso ein trwydded ddiodyn.
- Sicrhau bod yr Allbynnau Digidol yn cael eu cadw'n gyfredol, yn gweithredu fel y bwriadwyd ac nad ydynt yn mynd yn ddarfodedig cyn pen pum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau eich Prosiect, (neu os yw'r prif ymgeisydd yn berchennog preifat ar dreftadaeth, am 10 mlynedd o Ddyddiad Cwblhau'r Prosiect),
- Sicrhau bod gwefannau a chynnwys gwefannau'n bodloni o leiaf safon hygyrchedd Single A W3C.
- Rhowch gyfeiriad neu gyfeiriadau gwe (URL) y wefan, neu wefannau, a fydd yn lletya eich Allbynnau Digidol i ni, a diweddarwch y rhain os caiff deunyddiau eu hadleoli.
- Sicrhau mynediad ar-lein am ddim a dirwystr i'r Allbynnau Digidol.

Rhaid i chi beidio â rhyddhau Allbynnau Digidol eich Prosiect ar delerau eraill heb gael caniatâd ysgrifenedig gennym ymlaen llaw.

3.6 Os yw eich Prosiect yn cynnwys Eiddo

Mae Eiddo'n cynnwys:

- tir ac adeiladau
- unrhyw beth sy'n sownd wrth dir fel adeileddau a cherfluniau
- gwrthrychau mewn casgliad amgueddfa neu lyfrgell sy'n cael eu caffael, eu hadfer, eu gwarchod neu eu gwella gyda'n Grant
- eiddo anniriaethol neu anffisegol sy'n cael ei greu megis hawlfraint mewn llyfr neu mewn cronfa ddata ddigidol

Rhaid i chi barhau i fod yn berchen ar yr Eiddo a chadw rheolaeth neilltuedig dros yr hyn sy'n digwydd iddo. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i chi beidio â gwerthu neu lesio'r Eiddo. Ac eithrio fel y caniateir yn yr adran Allbwn Digidol uchod, rhaid i chi beidio â gwerthu, gosod neu ildio'r Eiddo nac ychwaith unrhyw fuddiant ynddo, na rhoi unrhyw hawliau drosto i unrhyw un arall, na chymryd camau i wneud hynny, heb gael caniatâd gennym ymlaen llaw.

Gall ein cymeradwyaeth ddibynnu ar y canlynol:

- eich bod yn talu cyfran o'r enillion net o werthu neu osod yr Eiddo i ni o fewn mis o ildio'r asedau neu nwyddau eraill
- eich bod yn gwerthu neu'n gosod yr Eiddo am ei werth marchnad llawn
- unrhyw amodau eraill sy'n berthnasol yn ein barn ni

Gallwn hawlio swm gennych sy'n cyfateb yn yr un gyfran i'r pris gwerthu ag y mae'r Grant i gost wreiddiol y Prosiect, neu'r gyfran o'r Grant sy'n cael ei wario ar yr asedau neu'r nwyddau dan sylw, p'un bynnag yw'r mwyaf. Rhaid i chi dalu beth bynnag y byddwn yn penderfynu sy'n briodol o dan yr amgylchiadau. Efallai y byddwn yn penderfynu peidio â gofyn i chi ad-dalu'r Grant (neu unrhyw ran ohono fel y gwelwn yn briodol) ond ni sydd i benderfynu.

Rhaid i chi:

- gynnal yr Eiddo mewn cyflwr da. Os oes angen, rhaid i chi hefyd gadw unrhyw wrthrychau neu osodiadau sy'n rhan o'r Eiddo mewn amgylchedd priodol a diogel
- yswirio'r Eiddo at safon a nodir yn [Arweiniad Ymgeisio'r Rhaglen](#), a defnyddio unrhyw enillion o'r yswiriant yn unol â hynny
- dweud wrthym yn brydlon am unrhyw golled neu ddifrod sylweddol i'r Eiddo
- os yw'r Dibenion Cymeradwy yn cynnwys paratoi cynllun cynnal a chadw a rheoli neu gynllun cadwraeth, rhaid i chi gynnal, rheoli neu warchod yr Eiddo yn unol â'r fersiwn o'r cynllun perthnasol yr ydym wedi'i gymeradwyo,
- trefnu i'r cyhoedd gael mynediad priodol i'r Eiddo a sicrhau na wrthodir mynediad yn afresymol i unrhyw berson,
- rhaid i chi ddefnyddio'r Eiddo, neu ganiatáu iddo gael ei ddefnyddio, at y Defnydd Cymeradwy yn unig.
- os yw'r Dibenion Cymeradwy yn cynnwys defnyddio rhan o'r Grant i brynu, derbyn, creu, adfer, cadw neu ariannu fel arall eiddo trydydd parti, rhaid i chi gydymffurfio â'r gofynion a nodir yn Arweiniad Ymgeisio'r Rhaglen a'r arweiniad Derbyn Grant sy'n ymwneud â'r trefniadau cytundebol rydym yn disgwyl i chi ymgymryd â nhw gyda'r trydydd parti

Taliad grant

Byddwn yn talu'r Grant i chi yn unol â'r telerau ac amodau hyn a'r gweithdrefnau a esbonnir yn yr arweiniad Derbyn Grant cyn belled â bod y Loteri Genedlaethol yn gweithredu o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol etc. 1993 (fel y'i diwygir o bryd i'w gilydd) a bod Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol yn gweithredu o dan Ddeddf Treftadaeth Genedlaethol 1980 (fel y'i diwygir o bryd i'w gilydd), a

- bod digon o arian ar gael i ni o dan Ddeddf y Loteri Genedlaethol (neu o'r fath ffynonellau eraill sy'n ofynnol i gyflwyno ein rhaglenni grant)
- gallwn weld bod eich Prosiect yn cyflwyno, neu wedi cyflwyno'r Dibenion Cymeradwy, a'ch bod yn gwario'r Grant yn gymesur ag unrhyw ariannu partneriaeth neu ariannu arall ar gyfer y Prosiect
- lle bo'n bosibl byddwn yn rhoi o leiaf 3 mis o rybudd i chi os bydd angen i ni stopio eich arian Grant.

4.1 Beth fydd yn digwydd os byddwch yn tanwario eich Grant

Os byddwch yn cwblhau'r Prosiect heb wario'r Grant cyfan, rhaid i chi ddychwelyd y swm nas gwariwyd i ni ar unwaith.

4.2 Beth fydd yn digwydd os byddwch yn gorwario'ch Grant

Ni allwn gynyddu'r Grant oherwydd gorwariant. Dylech gysylltu â ni os ydych yn disgwyl gorwario eich Grant.

4.3 Pryd y gallai fod angen i chi ad-dalu'ch Grant

Mae rhai sefyllfaoedd lle bydd angen i chi ad-dalu unrhyw Grant a dderbyniwyd yn barod, a bydd taliadau yn y dyfodol yn cael eu gohirio neu eu hatal. O dan yr amgylchiadau hyn mae'n bwysig cofio y byddwn, fel corff cyhoeddus, yn gweithredu'n rhesymol ac yn deg. Cyn i ni atal unrhyw ariannu, efallai y byddwn yn gofyn i chi gymryd camau penodol, gweithredu mewn ffordd benodol neu ddarparu gwybodaeth i ni. Byddwn yn rhoi cyfle rhesymol i chi gymryd y camau hyn cyn i ni weithredu.

Mae'r amgylchiadau'n cynnwys, os:

- byddwch yn rhoi'r gorau i weithredu, neu'n mynd yn fethdalwr, gan gynnwys os cewch eich datgan yn fethdalwr, yn mynd i law'r derbynydd, yn mynd i weinyddiaeth neu'n ymddiddymu
- byddwch yn methu â defnyddio'r ariannu at y Dibenion Cymeradwy oni bai y cytunir ar hynny gyda ni ymlaen llaw
- byddwch yn methu â chadw at y Defnydd Cymeradwy oni bai y cytunir ar hynny gyda ni ymlaen llaw
- byddwch yn gwaredu'r Eiddo heb gael caniatâd gennym
- byddwch yn methu â darparu gwybodaeth i ni na dilyn ein cyfarwyddiadau rhesymol i fynd i'r afael ag unrhyw broblemau gyda'ch Prosiect

- credwn eich bod wedi rhoi gwybodaeth dwyllodrus, anghywir neu gamarweiniol i ni, neu wedi cuddio gwybodaeth berthnasol yn fwriadol
- ydych wedi ymddwyn yn esgeulus mewn unrhyw fater arwyddocaol neu'n dwyllodrus mewn cysylltiad â'r Prosiect
- yw unrhyw awdurdod cymwys, er enghraifft, llys, corff cyhoeddus, neu awdurdod lleol yn cyfarwyddo ad-dalu'r Grant, gan gynnwys amgylchiadau pan fernir bod y Grant yn gymhorthdal anghyfreithlon
- bydd newid arwyddocaol yn strwythur eich sefydliad oni bai y cytunir yn fel arall gyda ni. Er enghraifft, os byddwch yn penderfynu newid eich clwb, gr?p neu gymdeithas anffurfiol i fod yn Sefydliad Corfforedig Elusennol (SCE) neu'n gwmni elusennol. Byddai hefyd yn cynnwys newid arwyddocaol yn eich llywodraethu, bwrdd neu bwyllgor
- ydych yn dwyn anfri arnom ni, neu ar y Loteri Genedlaethol, drwy bethau yr ydych yn eu gwneud neu'n methu â'u gwneud
- ydym yn ystyried bod eich gweithredu neu ddiffyg gweithredu yn rhoi arian cyhoeddus mewn perygl
- byddwn yn terfynu neu'n gohirio unrhyw Grant arall yr ydym wedi'i roi i chi
- teimlwn nad ydych wedi gwneud cynnydd da gyda'ch Prosiect neu eich bod yn annhebygol o gwblhau'r Prosiect neu gyflawni'r Dibenion Cymeradwy
- byddwch yn methu â chadw at unrhyw un o'r telerau ac amodau hyn.

Os byddwch yn methu ag ad-dalu'r Grant, bydd y swm yn cael ei adennill yn ddiannod fel dyled sifil.

Ni fydd y Grant yn ad-daladwy yn y sefyllfaoedd canlynol, os byddwch chi, neu'r perchennog newydd (os yn berthnasol), yn anfon cais am ganiatâd i'r newid yr ydym yn cytuno iddo'n ysgrifenedig:

- newid perchnogaeth yr Eiddo
- newid materol yn strwythur eich sefydliad
- newid i'r Dibenion Cymeradwy
- newid i'r Defnydd Cymeradwy

Os credwch fod unrhyw un o'r uchod yn berthnasol i'ch Prosiect, cysylltwch â ni.

Amodau cyffredinol sy'n berthnasol i'ch Grant

- gallwn wneud diben a swm y grant yn gyhoeddus ym mha ffordd bynnag y gwelwn yn briodol
- rhaid i chi beidio â throsglwyddo'r Grant nac unrhyw hawliau o dan y telerau ac amodau hyn
- rhaid i chi gymryd pob cam a llofnodi a dyddio unrhyw ddogfennau a allai fod yn angenrheidiol i gyflawni eich rhwymedigaethau o dan y telerau ac amodau hyn ac i roi i ni yr hawliau a roddir i ni oddi tanynt
- os oes mwy nag un ohonoch, bydd unrhyw atebolrwydd o dan y telerau ac amodau hyn yn berthnasol i chi i gyd gyda'ch gilydd ac ar wahân
- gallwn ddibynnu ar unrhyw un o'n hawliau o dan y telerau ac amodau hyn ar unrhyw adeg, hyd yn oed os nad ydym bob amser yn dewis gwneud hynny ar unwaith. Os byddwn yn penderfynu peidio â dibynnu ar un hawl, mae'n bosibl o hyd y byddwn yn dibynnu ar unrhyw un o'n hawliau eraill o dan y telerau ac amodau hyn

- mae unrhyw ddogfennau y mae angen i chi eu hanfon atom o dan y telerau ac amodau hyn at ein dibenion ein hunain yn unig. Os byddwn yn cymeradwyo neu'n derbyn unrhyw ddogfennau, nid yw hyn yn golygu ein bod wedi eu cymeradwyo na'u derbyn at unrhyw ddiben arall
- ni ellir gorfodi'r amodau a thelerau hyn gan unrhyw un ar wahân i chi neu ni
- ni all ein staff, Ymddiriedolwyr a chynghorwyr roi cyngor proffesiynol i chi ac ni ellir eu dal yn gyfrifol am unrhyw gamau yr ydych yn eu cymryd, unrhyw gamau yr ydych yn methu â'u cymryd, neu am eich dyledion neu rwymedigaethau. Er y gallwn roi ariannu i chi, chi sy'n gwbl gyfrifol o hyd am bob rhan o'ch Prosiect, eich busnes a'r penderfyniadau yn ei gylch. Ni fyddwn yn atebol i unrhyw un arall a all gymryd camau neu fygwth camau yn eich erbyn

Gwirio a chadarnhau eich cytundeb

Er mwyn i'ch taliad Grant fedru gael ei ryddhau, mae angen nawr i chi wirio a chadarnhau'r datganiadau canlynol.

6.1 Cytuno i'r telerau ac amodau rydych wedi'u darllen

- Cadarnhaf fod y gweithgaredd yn y Prosiect yn dod o dan ddibenion a phwerau'r sefydliad a bod gan y sefydliad y pŵer i dderbyn ac ad-dalu'r Grant
- Cadarnhaf y byddwn yn cadw at y telerau ac amodau
- Cadarnhaf, hyd eithaf fy ngwybodaeth, fod yr wybodaeth a ddarperir yn wir ac yn gywir ac y bydd unrhyw beth a ddarperir yn y dyfodol yn wir ac yn gywir
- Deallaf y gallai unrhyw wybodaeth a gyflwynir i Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol gael ei rhannu'n gyhoeddus os yw'n destun cais o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 neu Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004
- Cymeraf gyfrifoldeb llawn dros sicrhau bod y manylion banc a ddarparwyd gan fy sefydliad yn gywir, cadarnhaf hefyd fod y manylion cyfrif banc a ddarparwyd gan ein sefydliad wedi'u gwirio gan fwy nag un unigolyn i sicrhau cywirdeb.

Cadarnhaf fy mod wedi darllen y Contract Grant gydag Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol sy'n gweinyddu cyllid drwy Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol. Cytunaf, ar ran y Sefydliad, i gael ein rhwymo ar sail contract.

Diweddariadau i'r arweiniad

Byddwn yn adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn yn cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl trwy'r dudalen we hon.